

P. M. Broekmans - Koningsplein 16-18-20 ^{hoek} Heerengracht - Amsterdam

Ladies' and Gentlemen's Tailor

Grootste en bekendste Nuis van eerste klas Dames- en Heerenkleeding

Speciaal ingericht voor repatrieerenden

Kleeding naar Maat in één dag gereed

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Janssen & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst”
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

H **Hammond School en COPIERINRICHTING**
Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
(Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
beleefd aan als oudste inrichting op
dit gebied voor de levering van correct
schrijf- en copieerwerk.
Strengste discretie verzekerd. 83

Huwelijks-Uitzetten
Uitrustingen voor Indië
Luiermanden

Door onze veeljarige praktijk kunnen wij
U het beste leveren, in de meest kostbare,
maar ook in de eenvoudigste uitvoering.
Bij elke hoeveelheid leveren wij ook:
Lingerie - Bedlinens - Tafelgoederen
Huishoud- en Stukgoederen

Zichtzendingen, ook voor de Tropen, op
iedere aanvraag franco.

**Specialiteit: Tafel-, Bed-
en Huishoudlinens**
voor Hotels, Restaurants, enz.
Monsters op aanvraag

Firma A. NIJLAND
FABRIEK VAN WITTE GOEDEREN
ALMELO (Twenthe)

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren.
Doch het publiek moet weten dat gij
die levert. Dat bereikt gij alleen door
goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
VOOR UW

Reclamecampagne.

den vorigen zomer in de Kurzaal te Scheveningen
verloond en mochten zich toen in een buitenge-
wone belangstelling verheugen. Bijzonder fraai en
interessant is de film „Doodenfeesten op Celebes”,
waarin echter thans enkele stukken, als: het offer-
ren van karbouwen en varkens, zijn gecoupeerd,
zoodat de vertooning voor iedereen en voor elken
leeftijd toegankelijk is. Opnamen van de Rubber-
cultuur, bamboe-industrie en tochten naar kraters
en watervallen, waarborgen eene gewenschte ver-
scheidenheid in het programma, terwijl de toe-
gangsprijzen van f 1.— en 75 cents (belasting in-
begrepen) zoo laag zijn gesteld, dat deze propaga-
nda-voorstellingen voor onze schoone koloniën door
niemand mogen worden verzuimd.

**Een beknopte Encyclopaedie van
Nederlandsch-Indië. *)**

Het klinkt banaal, om hier geen ander woord te
beziggen, dat onze kennis van Ned.-Indië reeds
zulke afmetingen heeft aangenomen, dat zij wel
door geen mensch meer in haar geheel is te om-
vatten.

Wat in boeken staat, groot en klein, in tijdschri-
ften, in verhandelingen, in verslagen, in nota's, in
courantenartikelen en wat dies meer zij, speciaal
ten aanzien van het groot eilandrijk — 60 maal
Nederland! — waar wij in broederlijke samenwer-
king met zijn welhaast 50 millioen tellende Indo-
nesische bevolking het beheer hebben te voeren,
is langzamerhand dan ook uitgedijd tot zulk een
omvangrijk materiaal, dat wij het spoor zouden
bijster worden om den weg te vinden in dien chaos
van schrifturen.

Praktisch zou het er op aan komen, dat wij te
juister tijd die kennis niet dan met groote moeite
tot eigen voordeel zouden kunnen benutten.

Dit bezwaar, met een zekere voldoening voor ons
zelve, te ondervangen is ons te bedienen van over-
zichten van onderdeelen onzer kennis, welke weder
tot een geheel bijeengebracht, maar dan zoo zake-
lijk, zoo klaar en helder en zoo up to date mogelijk.

Wij meenen dat het den uitgevers is gelukt door
de verkorte bewerking van de groote Encyclopaedie
ons een betrouwbaar overzichtelijk geheel te geven
van het eilandrijk in den Indischen Oceaan —
het Grootere Nederland — onder den evenaar.

In het prospectus tot inleiding dezer beknopte
Encyclopaedie zeggen redactie en uitgevers uit-
drukkelijk:

„Natuurlijk zal deze uitgave in geen enkel op-
zicht de groote Encyclopaedie overbodig maken;
„deze blijft haar waarde behouden voor allen, die
„de meest uitgebreide gegevens, met litteratuur-
„opgaven, enz. noodig hebben. Enkele artikelen,
„die in de groote Encyclopaedie den vorm van be-
„langrijke monografiën hebben aangenomen, over
„onderwerpen, die de gewone lezer niet in de eerste
„plaats in een Indische Encyclopaedie zal zoeken,
„zijn in deze beknopte uitgave slechts genoemd,
„om de aandacht van belangstellenden op die ar-
„tikelen in de groote Encyclopaedie te vestigen.”

Wij zullen bij het raadplegen van de beknopte
uitgave met het bovenstaande moeten rekening
houden. De beknopte Encyclopaedie sluit de groote
dus geenszins uit, wat meer zegt, tusschen beiden
zal steeds een zeker contact moeten gezocht wor-
den tot juist begrip van hetgeen wij weten willen,
zoo dadelijk, zonder gebruikmaking van over Ned-
Indië handelende geschriften.

Dat deze uitgave niettemin aan hooge eischen
beantwoordt, daarvoor staat ons borg de samen-
steller, de hoogleeraar Bezemer, die ook door zijn
jarenlang verblijf in Ned.-Indië een deugdelijk

*) Beknopte Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië, naar
den tweeden druk der Encyclopaedie van Ned.-Indië, be-
werkt door T. J. Bezemer, Hoogleeraar aan de Landbouw-
Hoogeschool te Wageningen. 1280 kol. gr. 8vo. Met uit-
slaande kaart. Gebonden in linnen f 12.50. Martinus Nij-
hoff, 's-Gravenhage en E. J. Brill, Leiden.

kenner is van het land en volk dier overzeesche
gewesten. Hij is de schrijver van het bekende mooie
werk „Door Nederlandsch Oost-Indië, Schetsen
van Land en Volk”, een boek, dat door de moderne
bewerking der stof toenmaals zeer de aandacht
heeft getrokken. *)

Men kan de beknopte Encyclopaedie opslaan ten
aanzien van welk onderwerp ook, steeds treft ons
zijn klare omschrijving, terwijl voor de belangrijke
artikelen, zooals boven reeds gezegd, naar de groote
Encyclopaedie verwezen wordt, vooral ten aanzien
van de literatuuropgaven betreffende de verschil-
lende land- en volksbeschrijvingen.

Slaat men b.v., nagenoeg in het begin der Ency-
clopaedie, het artikel *Amboina* op (bldz. 10), dan
krijgt men achtereenvolgens in een reeks van ar-
tikelen als: *Amboina* (Residentie), *Amboineezen*
of *Amboneezen* (Amboneezen in het gewone spraak-
gebruik, Amboineezen in officieele stukken), *Am-
boineezen* (militairen), *Ambon* (eiland in de Banda-
zee), *Ambon* (hoofdplaats), *Ambon* (Baai van), *Amb-
onsche Burgerschool* (zie onderwijs), *Ambonsche
tongvallen*, een voortreffelijk overzicht over het
kleine eiland, de bakermat van ons gezag in Ned-
Indië en gecombineerd met in de Encyclopaedie
behandelde onder de residentie Amboina ressur-
teerende eilanden een werkelijk vrij volledig ge-
heel betreffende de Ambonsche Molukken in het
Oostelijk deel van den Archipel.

In het artikel *Molukken* wordt kort en zakelijk
de geschiedenis der Ambonsche en Ternataansche
Molukken behandeld, juist zooveel als men noodig
heeft te weten, zonder er dieper in te gaan.

De artikelen over de godsdienstige voorstellingen
en gebruiken in de verschillende schakeringen,
waarin deze zich bij de Indonesiërs voordoen, zijn
door den samensteller blijkbaar met een zekere
voorzigtigheid behandeld, in hooge mate boeiend be-
schreven in hun overzichtelijkheid en meerendeels
onder de landbeschrijvingen te vinden.

Wij maken den lezer in het bijzonder opmerk-
zaam op de artikelen: *Heidendom* (Animisme),
(juncto Oudheden en Ciwaïsme), *Hindoïsme*, *Is-
lam* e.d. In de artikelen over de verschillende vol-
ken en stammen onthoudt de samensteller zich van
het geven van algemeene karakterbeschrijvingen.
Zie het mooie artikel over *Papoea's*. De schrijver
waagt zich liever niet op glibberig terrein. Hoe zel-
den is toch een karakterbeschrijving objectief en
hoe kan ze dat zijn voor een Westering, die niet
dan met de grootste moeite (studie o.m.) kan door-
dringen in het zieleleven van een Oostersch volk,
om de eenvoudige reden, dat hij niet voldoende
Oostersch kan denken, in zijn beoordeelingen dus
te veel Westering blijft. „Het is trouwens, om ons
„eenigszins te verplaatsen in het zieleleven, veel
„beter kennis te maken met de godsdienstige voor-
„stellingen der bevolking en met hare wereld-
„beschouwing, dan een dorre opsomming te geven
„van allerlei karaktertrekken..... Deze allesbe-
„heerschende invloed van den godsdienst is een
„gevolg van de gebondenheid, waarin zich de na-
„tuurmensch tegenover de natuur bevindt: hij
„beheerscht haar niet, maar wordt bijna geheel
„door haar beheerscht. En waar hij in de natuur
„tal van geheimzinnige machten erkent, zijn deze
„het derhalve, die zijn geheele leven regelen en
„regeeren.” (bladz. 11. Iets over den inlander en
zijn zieleleven). Ziehier de o.i. juiste opvatting, die
de samensteller huldigt.

Slechts als een bewijs van onze belangstelling
merken wij hier op, dat de bevolking van Java en
Madoera volgens de volkstelling van 1920 niet be-
draagt ruim 35 millioen, zie onder Bevolking van

*) Ook het aardige boekje over *Onze Oost II*, „Iets over
den Inlander en zijn zieleleven” — Amsterdam, S. L. van
Looy, 1908 (Bij het Informatie-Bureau der Vereniging
„Oost en West” te verkrijgen voor 5 cent) is van de hand
van den heer Bezemer.

De hoogleeraar T. J. Bezemer aan de Landbouw-Hooger-
school te Wageningen geeft college in Volkenkunde van
Ned.-Indië, Koloniaal Staatsrecht, Maleisch, Javaansch en
Soendaneesch.

COMPLETE MEUBILERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624 33

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

PERRY & CO.
AMSTERDAM - ARNHEM - 's-GRAVENHAGE
UTRECHT - GRONINGEN

HUTKOFFERS

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
Opgericht 1838 te 's-HERTOGENBOSCH **Opgericht 1838**

DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. H. J. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000.—. — GERESERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.

DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

Ned.-Indië Aanyullingen bij enkele artikelen, bldz. VI, doch 34.462.751 zielen.

Waar de uitgestrektheid dier beide eilanden op 131.508 K.M. moet worden gesteld, is de gemiddelde bevolkingsdichtheid 260 zielen per K.M. en niet = 226, zooals opgegeven onder *Bevolking*, bldz. 64, 2e kolom. *)

Het boek verder doorbladerende, valt even onze aandacht op het meer van Singkarak, dat volledig wordt aangeduid als een van de grootste meren op Sumatra, ter grootte van 112 K.M., zie verder het artikel.

„Waar een krans van geurige Iagoendi het fiere „meer van Singkarak omvlecht“ (Verkerk Pistorius), ware het meer teekend voor het begrip van zijn grootte te vermelden, dat het 1/12 beslaat van het meer van Toba, dat wederom 2 maal grooter is dan het meer van Genève. Het meer van Singkarak is op één na het grootste meer van Sumatra.

Zoo zouden wij nauwelijks de verleiding kunnen weerstaan om bij zoovele interessante artikelen, zulke kostbare en wetenswaardige gegevens bevattende, hier en daar een enkele aanvulling toe te voegen, maar dan zou het werk zeker nog omvangrijker worden als het nu reeds is — 1280 kolommen! — en dit allicht zijn ten koste van de handigheid in het gebruik van het werk, dat men zoo telkens zal hebben op te slaan om daarin vlug iets van zijn gading te vinden.

Een aantrekkelijk boek is zoo'n encyclopaedie ontegenzeggelijk en deze wel in het bijzonder voor een ieder, die geroepen is zijn beste levensjaren in Ned.-indië door te brengen. Maar het is een boek, dat met den tijd zal moeten meegaan, steeds getuigenis aflegend van onze vermeerderde kennis van „Nederlands Kosbaarst Sieraad“, immers in het heden ligt het verleden en het nu wat worden zal.

Zooals het werk ons geboden wordt, is het reeds een waardevol bezit.

Wij wenschen deze encyclopaedie in de hand van zeer velen, die wezenlijk belang stellen in onze overzeesche gewesten en wie weet of de tijd niet nabij is om deze encyclopaedie nog tot grooter volmaaktheid te brengen, want het is als een kind van de groote te beschouwen, die de Uitgevers voornemens zijn middels supplement-aflieferingen voortdurend actueel te doen blijven.

A. R. v. O.

*) Zie „De economische toestand van Java en Madoera“, in het Koloniaal Weekblad van 26 Jan. 1922, No. 4, bldz. 4, naar aanleiding van Dr. W. Huender's „Overzicht van den economischen toestand der inheemsche bevolking van Java en Madoera“, Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage 1921.

Uit de Oude Doos.

(Vervolg).

De Engelschen waren nog bezig om van Java en Onderhoorigheden eene Engelsche kolonie te maken, toen er schaduwen van groote gebeurtenissen vooruit kwamen drijven. Gelijk hun dichter Campbell 't had uitgedrukt: „Coming events cast their shadows before“.

Met gespannen aandacht volgde men in de kolonie den loop van het groote militaire schaakspel, sinds in het ontroerde Europa, tusschen den veldheer Bonaparte en de tegen-hem verbonden mogendheden: den Russischen veldtocht, die het begin van het einde was, den volkenslag bij Leipzig, het oprukken der geallieerden naar Parijs, Napoleon op Elba, de Honderd Dagen, den slag bij Waterloo en het slotbedrijf — St. Helena.

De *Java Government Gazette* was toen in waarheid een „veelgelezen blad“, de aankomst van een schip met mailberichten eene gebeurtenis. Doch voor het Hollandsche element in de kolonie predomineerde één groote zaak; de terugkeer der Oranje's.

De letterkast der voormalige Compagniesdruk-

kerij op Molenvliet was bijkans niet rijk genoeg aan typen om dat nummer te drukken van 25 Aug. 1814, waarin met allerlei soorten van letterspecie, van dubbel augustijn en mediaan tot galjard en brevier, met een menigte van afwachtings- en uitroepingsteekens, van *hurrah's*, *hail's* en andere tusschenwerpsels den volke kond werd gedaan:

Holland has declared her independance!

En de prins was weer in 't land — niet van Alkmaar, doch van Scheveningen begon ditmaal de victorie.

De *Java Government Gazette* was een Engelsch blad, de redacteur een Engelschman, maar een groot gedeelte der lezers waren Hollanders, of die als zoodanig te boek stonden, en men was in deze nieuwe Britsche kolonie wel genoodzaakt om de tijding als de groote gebeurtenis van den dag te erkennen. De vertaling van hetgeen de redactie daarover schreef luidde:

„Wij wenschen in 't bijzonder onze Hollandsche lezers geluk met eene gebeurtenis even glorieus als onverwacht, gelijk die in hun lang verdrukt vaderland heeft plaats gegrepen, en wij houden ons overtuigd, dat zij de hernieuwing van de vroegere nauwe en weldadige betrekkingen tusschen beide landen met oprechte blijdschap zullen begroeten, evenals den terugkeer van de geliefde Oranjedynastie op den troon van hare voorouders. Wanneer deze gebeurtenissen in staat zijn om onze harten met vreugde te vervullen, welke ontroerende gevoelens moeten zij dan niet in den boezem van iederen Hollander doen ontstaan.“

Zoo was het ook. De geestdrift plantte zich voort van het eene einde des eilands tot het andere en deed zelfs den flegmatieken Inlander beseffen dat er met dien *radja blanda* iets groots moest zijn gebeurd. Het was alsof aan deze verre tropische stranden een echo doordrong van de bezielde woorden van v. d. Palm, in zijn *Gedenkstuk van Neerland's verlossing*. Aanstonds werd door eenige notabelen een Open Brief van gelukwensching aan den soeverein vorst Willem I ter teekening neergelegd. Tot deelneming werden opgeroepen alle Hollanders; men verwachtte van hen, dat zij zich even zoovele vaderlanders en oranjeklanten zouden betoonen. Doch aangezien men zich in eene kolonie bevond, meer nog: in eene van het vaderland verreemde kolonie, moest vooraf de vergunning van den regeerenden landvoogd voor deze nationale demonstratie verzocht worden. Raffles toonde zich *bon prince*; hij gaf niet alleen die vergunning, maar teekende het stuk zelf mee. Weinig dacht hij, dat hij zijne eigene demissie teekende en deze Open Brief een voorbode van zijne terugroeping was.

Met de opwinding over het herstel van het Oranjehuis ging samen de verguizing van den gevallen Franschen keizer. Ofschoon men in de kolonie den druk van diens sabelregiment nooit in gelijke mate als in het vaderland ondervonden had, die kolonie was ook in den Franschen tijd verarmd en achteruit gegaan, een jachtveld geworden voor Fransche fortuinzoekers en een operatieveld voor onbekwame Fransche generaals, gelijk een Jumel, of flauwhartige vlootvoogden gelijk een Hartsinck. De vaderlandsche en de koloniale sympathien volgden ten dezen eenzelfde spoor en toen een patriot in Nederland aan een zijner vrienden op Java een berijmd „Afscheid aan de Franschen“ had gezonden, vond dit vers aanstonds zijn weg naar de *Java Government Gazette*. De zang was ten volle een vloekzang; de aanhef kwam al dadelijk heet van de naald:

Landverwoesters, Bloedafzuigers, Menschenbeulen, Rooversrot,
 Bondgenooten van den Satan, die met deugd en menscheid spot,
 Heilbedervers, Ziektirannen, Deugdverbastrars, Helgespuis,
 Neemt met uwe zaamgezworenen mijnen vloek met u naar huis.

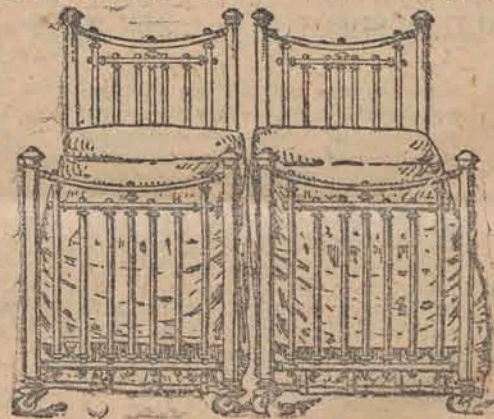
Gaat, vertelt nu aan uw Helvorst.....
 Doch zulke infernaliteiten kwamen er destijds bij 't dozijn in Nederland van de pers. De auteurs poogden daarbij maat te houden met mr. Willem Bilderdijk, specialiteit in 't vermaledijen, die Napo-

Firma AUG. SAVELKOUL
 Heerenkleeding naar Maat
Indische Uitrustingen
 BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
 AMSTERDAM, Singel hoek Heiligeweg.
Vraagt geillustreerden Catalogus

Dans- Instituut
B. STERNFELD
Leerling v. h. Insituit Jacques Dalcroze te Genève
 Koningin Emmakade 133 Tel. M. 3348
 'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
 alsmede in
Klassiek, Plastiek en Rnytmische Gymnastiek.

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS
 GROENMARKT 34, over de Prinssestraat.
 TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—6 uur.

Adverteeren doet verkoopen.

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting. 172
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

The English Sport Stores
 Frederik Hendriklaan 85
 The Hague

Sport articles and clothing of every description

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 0/0 gewaarborgd.

123

HESSELS & MAKES

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel

Huis 1ste rang voor Luxe-

en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

ACADÉMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

BEZUIDENHOUT II DEN HAAG

Aanvang der privat- en clublessen medio October. Desgewenscht worden ook lessen ten huize der families gegeven. Aan onze academie is voor dit seizoen verbonden

ANGÈLE SYDOW

Leerares v. h. Conservatorium R'dam

onder wier persoonlijke en artistieke leiding Privat- en Clublessen in Rhythmische Gymnastiek Klassieke en Karakter Dansen worden gegeven.

Spreekuren dagelijks BEZUIDENHOUT II van 11-1, van 2-4 en van 6 1/2-7 1/2 uur. Prospectus op aanvraag.

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a. Voornaamste Vakschool in het Costuumvak.

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF.

leon na zijn val voorstelde als gepijnigd door „al-ervloekend zelfverwijten”; maar die tevens de zangen van al deze hekeldichters kwalificeerde als „syffelend mondgebies en klepperend kaak-gekwaak”. De gouverneur-generaal Janssens zou er intusschen van opgezien hebben dat, zoo kort reeds na zijne napoleontische verjaardagsproclamatie de man, die hij daarin „den grootsten der stervelingen” had genoemd, „den grooten en milden souverein dezer landen”, thans al Helvorst gekwalificeerd werd. Doch die schielijke overgang was feitelijk slechts de ééne schrede tusschen het Kapitoel en de Tarpejische Rots.

In Frankrijk zei men van zulke chauvinistische zangers schouderophalend: „Il n'a ni bouche ni éperon!” Doch in Holland, onder den indruk van langverkropte kwellingen en stelselmatige beroovingen, deden die zangen opgeld, en in een Engelsche courant was daarvoor altijd plaats.

Hoe 't nu met de koloniën zou gaan, niemand die het durfde te voorzeggén. Vooreerst bleef men den luitenant-gouverneur dankbaar voor zijne medewerking aan dien Orangistischen felicitatiebrief. Trouwens, de heeren Cranssen, Berkhout, Prediger en verdere betoogers waren slim genoeg geweest om, bij wijze van *captatio benevolentiae*, aan dien open brief een tweeden toe te voegen, een adres van dankbetuiging inhoudende aan den Engelschen prins-regent, den lateren George IV. Zoo hield men het wallekje bij het schuurtje en werd de schijn gered. De poëtafsters in de kolonie lieten deze gelegenheid ook niet voorbijgaan zonder de lier van de wilgen te nemen en een lief vers de wereld in te zenden. Zekere M. A. Mossel, nakomeling wellicht van den gouverneur-generaal Jacob Mossel, maakte zich tot „tolk” en wijdde den Britschen landvoogd in het z.g. gouvernementspersorgaan eene Opdracht, die misschien getuigde van zijne trouw als onderdaan, maar gansch niet van zijn meesterschap over de taal. Het vers, of wat daarvoor doorging, ving aan:

Vergun, Hoog Edele Heer, een Hollandsch ingeboren
Te zingen op het feest ter eer van 't vaderland,
Waartoe de meestendeel van dezen kring gehoren,
Vergun dat men alhier der dichteren snaren spand.
Gij deelt in ons geluk der Belgen zon aan 't rijken
Vertoond de Theems alhier het lagchend aangezicht,
Gij zult den Batavier zijn zugt tot vrijheid prijzen,
Hij heeft het groote werk met eigen hand verrigt.
Gantsch Brittenland deelt mee in de algemeene vreugden,
Wat is uw Prins Regent en Staatsbestierders groot —

Ja, wat was die prins een groot staatsbestierder en M. A. Mossel een klein letterheldje! Echter, 't was niet van zulke ontboezemingen van een lokalen *Dichterling*, dat de *Gazette* zich moest bedruipen, maar veeleer van de krachtig bruisende ader der Europeesche gebeurtenissen, waarvoor zij tot tijdspeigel diende. Het Buitenlandsch Nieuws, en vervolgens de nabetrachting daarover, vormde den hoofdschotel; de lokale, de Indische bronnen vloeiden spaarzaam. Wel had de redacteur zich aanbevolen voor de bijdragen van een ieder strevend naar „la gloire de se voir imprimé,” maar veel bracht de Javasche post hem niet in de brievenbus. En dit ondanks de herbergzaamheid van het blad, ondanks de gemoedelijke aansporing tot de Indische *écrivains* van het tijdsperk om maar niet bloode te wezen. Vooruit met de papieren kinderen! — allicht waren ze, door de redactioneele pen ietwat opgeknappt, toonbaar genoeg om in 't openbaar te verschijnen. Het betoog luidde:

„De vrees om iets onbeduidends of onnuts te leveren is het kwaad, waaraan wij de dorheid wijten moeten van de meeste jaargangen onzer courant; en een ander kwaad voegt zich hierbij, de gedachte namelijk dat al hetgeen in de courant zal komen in een keurigen stijl, met schoone woorden en ronde „mooye” zinnen behoort geschreven te worden. Zoovelen zijn er, die in brieven aan hunne vrienden iets zeer goed weten te verhalen, maar voor geen schatten zouden wenschen, dat hunne verhalen in de courant wierden opgenomen.”

De Indische burgerij evenwel hield zich aan de uitspraak des wijsgeers, dat het beter is iets goeds

te lezen dan iets slechts te schrijven. En verder aan den redacteur, die 't maar weten moest. Wanneer er schepen kwamen van oost en west met berichten van overzee, dan vloette het journalistieke werk en 't ging als van een papertje van muziek. Maar de tusschenpoozen waren bedenkelijk, dikwijls ook van langen adem. Dan moest men de kunst verstaan „de semer des fleurs sur un terrain aride,” en die bloempjes van den Indischen bodem weten te plukken. De koloniale dagbladschrijver gevoelde zich één van zin met dien Nederlandschen vakgenoot van het jaar 1778, den redacteur van de *Noordhollandsche Courant*, die de belofte aflegde de lezers niet te zullen vervelen met „oude Relaa-sen of vijgen na Paassen,” maar hun het nieuws te zullen voorzetten „gemengt en aangezet, om alle droogheid voortekomen, met aartige Reflectiën, 't zij een Fixie of een Fabel, Anecdote of koddige toepassing; want zonder die saus is de Kourantespijs al te dor, en valt voor zwakke magen te hard om te verduren.”

(Die *Noordhollandsche* hield zich aan haar woord en gaf zooveel „aartige Reflectiën”, dat de vroedschap van Amsterdam eindelijk de kraam liet sluiten).

(Wordt vervolgd.)

Tentoonstelling te Brussel van Ned. en Ned.-Ind. producten.

Er bestaan plannen voor de organisatie van een permanente tentoonstelling van Nederlandsche en Nederlandsch-Indische producten te Brussel. Reeds is de beschikking verkregen over een perceel, gelegen in de onmiddellijke nabijheid van de terreinen van de Brusselsche jaarbeurs. Het perceel zal worden ingedeeld in verschillende expositie-zalen — aan de grootste zou een afmeting van ongeveer 800 M. worden gegeven — en verder zullen vertrekken worden ingericht voor bureaux, ontvangsalons, werkkamers, lees-, vergaderlokalen, enz. De heer Bernard J. Veldhuis, te Amsterdam, die in 1913 gedurende de Wereldtentoonstelling te Gent algemeen secretaris der regeeringscommissie voor de Nederlandsche afdeling was en thans deze tentoonstelling organiseert, wacht adhaesie-betuigingen met zijn plan in.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Indië in 1921.

De *Loc.* — van 31 Dec. — beschouwt het jaar 1921 als een dier stille, vele jaren, waarvan de koloniale historie niet dan terloops zal reppen, als een tijdperk van afwachting en overgang, en toch een jaar, dat zal heugen, omdat het zulk een schril contrast bracht met het lieve leven van ná-O.W. Het blad schrijft o.m.:

Handel, landbouw, nijverheid, scheepvaart, — al wat bedrijf is, reageerde snel en hevig op de wisselende wereldconjunctuur, die, naar wij het liefst gelooven, juist in zijn dalenden tendenz naar het normale streeft. Indië beleefde zelden zulk een crisis over heel de linie, was er allerminst op voorbereid. De hausse, die als een overrompeling de meeste bedrijven in de tweede helft van 1920 overviel, deed in 1921 heel wat wankelen, wat uiterlijk onwankelbaar leek.

Het bleef niet bij winstderving en kapitaalverlies. Menig Europeesch werknemer heeft zich dit jaar voor het nooit-gedachte: het verlies van zijn betrekking, geplaatst gezien. In de cultures, waar nog altijd iets van den ouden genadeloozen geest der oorspronkelijke gelukzoekers heerscht, wist men zich het snelst van de overbodig geworden krachten te ontdoen. Het stuitend „gedaan geven” breidde zich laatstelijk over andere bedrijven, hui-

BREDA Bredasche Luxebroodfabriek BREDA
Telefoon No. 72 F. 't SAS Lange Brugstr. 10
Hofleverancier

beveelt zich beleefd aan voor de levering van alle soorten
BROOD, BESCHUIT, LUXEBROOD, BANKÉT,
ONTBIJTKOEK, KOEKJES, enz.

Alles eigen fabrikaat en van de beste grondstoffen vervaardigd.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNERINGEN, ENZ.

BALARTIKELN.

Adverteeren doet verkoopen.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A.

TEL. 4782.

DEN HAAG.

ten het landelijke, uit. Het ongekende probleem eener aanzienlijke werkloosheid onder een arbeidsleger, welks geringheid tot voor kort algemeen werd betreed, houdt pers, regering en vakverenigingen bezig bij den uitgang van het jaar.

Bij de dalende arbeidsmarkt werd de strijdvaardigheid der vakverenigingen noodzakelijkerwijze ingetroemd. In Deli gaf de assistentstand zich feitelijk over op gena of ongena. Op Java honden de in den loop des jaars gestichte werknemersdagbladen zooveel mogelijk bij de werknemers den moed, bij de werkgevers den schrik er in. Maar zonder sterke weerstandskas staan de Europeesche werknemers tegenover de verbonden werkgevers machteloos. Zij vermogen door openbare kritiek eenigermate te verhoeden, dat van de gekeerde vraag-en-aanbod-kansen door sommige werkgevers misbruik wordt gemaakt — een geleidelijke neerdrinking van het loon houden zij op den duur niet tegen. Hier werken trouwens arbeiders weeten mee, die boven de macht van werkgever en -nemer beiden uitgaan. De door beide partijen aangeschafte journalistieke strijdmiddelen werkten tot onderlinge bitterheid mee. De zich vervolmakende organisatie en federatie aan weerskanten, welke tot een wederzijdsche politiek van vergelijk had kunnen voeren, is hierdoor geworden tot een niet gering maatschappelijk gevaar.

Loonsverlaging treft meer en meer ook den Inlandschen werknemer en zijn tijdelijk goede-doen wordt daarmee weer bedreigd.

In de staathuishouding zoo goed als in die van bedrijf en individu, spiegelt de economische crisis, die de wereld dooreenschudt, zich af. Kortzichtigheid laden nog steeds al Indië's financiële staatszorg op den breeden rug van den vorigen landvoogd, vergetend, dat verspilling van landsgeld ten allen tijde en in alle landen regel is, doch eerst wordt achterhaald en geësceld in tijden van geldelijken nood. Juist zooals het in de particuliere huishouding pleegt te gaan. In bezuiniging zoekt thans de regering kracht en tegelijk in het aanvragen van den fisciusschroef. Onoordeelkundigheid toonde zij herhaaldelijk op heider gebied. De zuinigheid bedriegt vaak de wijsheid, vooral wanneer ze — men leze er Muurling's parlementaire oraties op na — een levensbelang als de volksgezondheid als tweede-klas-regeringszorg beschouwt. En wat den belastingheffer betreft, hij komt om beurten te laat en te vroeg, een eigenschap van den Indischen fiscus, waartegen de kortelings opgetreden directeur van Financiën, die in het serail is opgegroeid, het middel moge bedenken.

In politiek zin beleefde Indië een periode van overgang en rust. De wisseling der landvoogdij en de vernieuwing van den Volksraad zijn daar de voornaamste oorzaken van. Elke landvoogd wordt altijd als de verbeteraar van het werk zijns voorgangers ingehaald en altijd weer wordt het Hosannah na de eerste regeringsmaanden getemperd. Zoo verging het ook mr. Fock. Bejubeld als de krachtfiguur, die het besprongen grootkapitaal zou schragen, verloor hij aan die zijde met zijn plan der winstaandeelkassen ongedacht spoedig het aanvankelijk vertrouwen en toen hij verklaard had ten aanzien van de Inlandsche beweging de politiek van zijn voorganger te zullen volgen, had hij het bij velen zijner verwelkomers verbruid. Tot dusver is dan ook geen enkel merkant verschil tusschen het vorig en het huidig bewind te onderkennen. Ook de onderwijspolitiek van mr. Creutzberg onderschreef de tegenwoordige landvoogd geheel. Slechts valt te voorzien, — doch uit leekende feiten is het nog niet gebleken, — dat de landvoogd gereserveerder dan zijn voorganger tegenover die staatkundige ontwikkeling van Indië staat. Intusschen is ook hierin de onmiddellijke invloed van den gouverneur-generaal uiteraard beperkt. Men kan het ook zoo zeggen: de staatkundige ontwikkeling gaat veelal stootsgewijze en het hangt met de tijdsomstandigheden samen of een bewindsman gelegenheid krijgt ook zelf zijn stoot te geven. Minister Pleyte vond bij zijn optreden als

Minister van Koloniën de omstandigheden voor de instelling van een Volksraad rijp. Gouv.-Generaal Van Limburg Stirum werd door weder andere omstandigheden tot de instelling van een Herzieningscommissie geleid, en het is de geest van deze commissie geweest, welke dit jaar bij de grondwetsherziening heeft doorgewerkt en voor de toekomst enkele voorname beginselen heeft bepaald ten aanzien van de verhouding tusschen Nederland en Indië. Daar is allereerst dit: dat wetgeving en bestuur van Indië, zijn binnenlandsche aangelegenheden rakende, zullen worden toevertrouwd aan in Indië zetelende lichamen en overheden; in de tweede plaats, dat geen wetsontwerpen, Indië betreffende, bij de Staten-Generaal zullen worden ingediend, welke niet tevoren aan het vertegenwoordigend lichaam in Indië om advies zijn gezonden. Twee onschatbare overwinningen op politiek conservatisme, welke voor Indië inhouden de belofte eener staatkundige ontwikkeling in de richting, die door ernstige, vooruitstrevende mannen voorsalsnog voor dit land de beste wordt geacht.

De Volksraad is steeds meer het natuurlijke centrum in de Indische politiek geworden. Het zijn de daar behandelde onderwerpen, die teekening brengen in de partijpolitiek. Het nieuwe college moest zich echter in deze eerste zittingsperioden nog oriënteren, en indien er nu al dadelijk onderwerpen van meer politiek tint aan de orde waren gekomen, dan zou er wel aanstonds scherper kleur zijn bekend. Bij principieele stemmingen immers leert men de partijverhoudingen het beste schatten. Zulke onderwerpen deden zich echter niet voor. Bij de behandeling van het vlootontwerp kwamen zich te vele aan de gewone politiek vreemde factoren in het geding mengen, dan dat dit tot fijner politieke ontleding kon dienstig zijn. Overigens is de geringheid van het aantal belangwekkende politieke figuren kenmerkend voor den tweeden Volksraad, die in het teeken staat van den P. E. B. Er zijn, wat de schakeering betreft, reeds teekenen, die er op wijzen, dat het den P. E. B. op den duur juist zoo als den Vrijzinnigen Bond moet vergaan: dat de partij zal worden gespleten in een linker en in een rechter helft.

Buiten den Volksraad werd het politieke leven nauwelijks door een enkele windvlaag beroerd. De Inlandsche beweging deelde in den staat van wakend slapen. Geringer dan ooit was de belangstelling voor het jaarlijksch congres van den S. I., waaraan voelbaar de handige leiding van den nog altijd in arrest verkeerenden Tjokroaminoto ontbrak. Hoe het communisme meer en meer verwarfing sticht in deze partij, werd nog dezer dagen ter gelegenheid van het communistencongres te Semarang opgemerkt. Er zijn intusschen genoeg teekenen, dat hetgeen men de Inlandsche beweging noemt, niet dood is, doch in een gistingproces verkeert. De *Loc.* zeide het intusschen al meer, dat de opruiming van misstanden onder invloed van den Volksraad aan de beweging vanzelf veel propaganda-materiaal heeft ontnomen. Zij krijgt meer en meer aanleiding om haar tegenstrevende houding voor een medestrevende te laten varen. Boedi Oetomo is den S. I. daarin reeds lang vooruit, gelijk op haar laatste congres opnieuw is bevesten.

Indië en Holland.

In de *Ind. Post* — *Sum. Post* dd. 20 Dec. — geeft Jan Feith een gesprek weer, dat hij voor zijn vertrek naar Indië met den vorigen gouv.-generaal gehad heeft. Wij ontleenen er een gedeelte aan.

Ik zou mijn wensch zoo gaarne vervuld zien, dat het allerbeste wat onze Hollandsche maatschappij oplevert, zijn belangstelling naar ons Indië wilde uitstrekken en zich metterdaad voor Indië zal gaan interesseeren. Liefst het allerbeste! Het is daaraan, dat men ginds behoefte heeft. Vergeet toch niet, dat de Inlanders, die ge nader zult leeren kennen en stellig waardeeren, zoo fijn van innerlijk gevoel zijn. Intuïtief reageeren ze op alles

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZON

Wijnhandelaars

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: 109 Gorinchem
Hoemskerkstr. la Binnonkant 25 N. Plein 15 O. Vlachmarkt
Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.

Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.

Veer Export speciale conditiën.

N.V. MEUBELFABRIEK

1/4 LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wist U

dat wij drukken het Tijdschrift
NEDERLANDSCH INDIË OUD EN NIEUW

En ook

het bekende blad van Architect
ED. CUYPERS
HET HUIS OUD EN NIEUW

Dit bewijst

dat wij naast Handelsdrukwerk ook
eerste klas Kunstdruk kunnen ver-
vaardigen.

N.V. Drukkerij ten Hagen

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen 159
HEULSTRAAT 13 naast „Boecatan”
— en NOORDEINDE 17a. —

zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Fa. A. C. LINSCHOTEN

Fred. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47

COMPLETE KEUKENRICHTINGEN.
Gas- en Kolenfornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
Electrische Ornamenten. Strijkijzers, Comforen. etc.
BADEN & GEIJSERS. 29

Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

Genua en Marseille

Geregelde Koeriersdiensten.

voor passagiers.

REISBUREAU LINDEMAN. 37

's-Gravenhage

Arnhem

Groningen

Utrecht

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 170
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 185 **KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS**

UITZENDING
Hollandsche en Indische Diners
N. OESIN.
 Hollandsche Diners van f 1.75, f 2.50, f 3.50, f 4.50
 Soep, Croquetten, Aardappelen,
 Vleesch en Pudding.
 Indische Diners met rijst vanaf f 2.50
 Diners van zeven gerechten - 2.50
 Kip met acht gerechten - 3.50
 Kip met negen gerechten - 4.50
 Aanbevelend,
N. OESIN,
 BELJERSTRAAT 38 TELEFOON M. 5173.

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Tennisbanen
Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10
DINER.

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Luxe Auto's
 disponibel.

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE ROEMER”
 WAGENSTRAAT 34 - TEL. 8221
 'S-GRAVENHAGE
 Restaurant à la Carte den geheelen dag
 Gelegenheid tot het
 geven van Bruifoften, Diners en Soupers

wat zij waarnemen; en hun onderscheidingsvermogen is van een bijzondere subtiliteit, wanneer 't er op aankomt, verschillende schakeeringen aan te voelen, wat betreft degenen met wie zij in aanraking komen. Daarom moeten degenen, die van Holland naar Indië uitkomen, als een élite gelden. En waarom zouden het niet juist de besten onzer landgenooten zijn, die Indië als het land van hun toekomst gaan beschouwen? Ze moeten Indië niet nemen als een geschikt land voor toerisme. Ook niet louter als een land, om er zich rijk te maken. Doch de overtuiging moet alom worden gewekt, dat Indië een ideaal land is om te werken en er nuttige dingen tot stand te brengen, zoowel in het belang van ons eigen land als in dat van de Inlandsche bevolking.

De voordeelen van een werkring in Indië zijn tegenwoordig zooveel. Wat moet 't niet als een voordeel beschouwd worden, dat men in Indië reeds op jeugdigen leeftijd bereikt, wat in Holland dikwijls pas op meer gevorderden leeftijd nog niet werd verkregen? Ik bedoel 't zoo: in Holland ontmoet men herhaaldelijk en overal lieden van over de vijftig, die nog steeds in ondergeschikte posities werken, met chefs boven zich, die hen geen verantwoordelijkheid laten; terwijl men in Indië in tal van functies jonge mannen van dertig jaar ontmoet, welke geheel zelfstandig optreden en dus in de kracht van hun leven een groote verantwoordelijkheid dragen, waartegen de omstandigheden in Indië hen geheel doen opgewassen zijn. Hoe nuttig is zulk een ontwikkeling der individueele zelfstandigheid. En hoe kan men aldus toonen, wat er in iemand zit!

Hetzelfde geldt ook voor de bestuursambtenaren, onder wie er zijn, die reeds op hun veertigste jaar regeeren over een bevolking van een half miljoen zielen. Welk een macht om nut te stichten, goed te doen en de bevolking, waarover men is aangesteld naar boven te trekken en op te heffen. Een prachtig werk!

En laat het dan toch eindelijk eens uit zijn met de praatjes, dat Indië zoo'n griezelig of achterlijk land is; dat het er zoo warm of ongezond zou zijn. Ik ken geen heerlijker land ter wereld. Ik heb er mijn mooiste jaren doorgebracht. Laten de menschen thuis, bij moeders pappot, toch niet vergeten, hoe ingrijpend de veranderingen zijn geweest, welke Indië in den laatsten tijd heeft ondergaan. Schier alle omstandigheden zijn er ten goede gewijzigd. De malaria-bestrijding is er met zooveel succes ter hand genomen; men kan zich laten in-enten tegen gevaarlijke tropenziekten; de algemeene assainering wordt overal doorgezet; de woningtoestanden verbeteren steeds meer; de verkeersmiddelen zijn geheel gemoderniseerd; de verbindingen werden steeds beter en makkelijker; men is bezig met een draadlooze-installatie. En terwijl ik er mijne bewindsjaren doorbracht, heb ik een aanvang gemaakt met de voorbereiding van een vliegdiens, waardoor de Buitengewesten in nauwer en meer direct contact met de hoofdplaatsen gebracht worden.

O, alles is er natuurlijk nog niet zooals het wezen kan en moet. Al die verbeteringen hebben tijd nodig. Maar reeds nu is het er dusdanig, dat ik zonder aarzeling een werkring in Indië, om zijn veelzijdige aantrekkelijkheid, met al mijn aandrang aan iedereen wensch aan te bevelen. Onze arbeid in Indië is even belangrijk als aantrekkelijk.

UIT DE INLANDSCHE PERS.
 Eene protest-vergadering te Semarang van de Sarikat-Islam, afdeling Semarang.
 De aanleiding tot deze protest-vergadering, schrijft de heer Abdoelrachman in de „Sinar Hindia” van 24 November 1921, was de navolgende.
 De afdeling Semarang van de Sarikat Islam streeft er steeds naar een school te hebben met een aan de tegenwoordige eischen voldoende leerplan, waarop ook de kennis van de Nederlandsche taal voorkomt.
 De leerlingen van die school toch moeten zóó-

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personentift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tot. interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCHKE KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
 AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER
Lift. Centr. Verwarming

danig worden opgevoed, dat zij kunnen begrijpen dat de verkregen kennis nuttig zal zijn bij het streven naar vrijmaking.
 Het aantal beschikbare onderwijskrachten is voldoende, doch het schoolgebouw en de inventarissen laten te wenschen over, zoodat thans de leerlingen het onderwijs genieten in het kantoorgebouw van de Sarikat Islam Vereeniging ter plaatse, dat niet geschikt voor is.

In verband daarmee trachtte de afdeling gelukkig te krijgen door het houden van eene wedstrijdmarkt, die echter, toen het verzoek aan het Europeesch bestuur werd ingediend, werd geweigerd.

En het gevolg daarvan was, dat men wilde trachten op andere wijze geld binnen te krijgen n.l. door de leerlingen de kampongs in te zenden en onder de roode vlag internationale verzen op te zeggen of te zingen.

Op het roode doek stond „Gevoel van Vrijheid”, terwijl de leiding zou staan onder Mohamad Chasan, bestuurslid van de Sarikat Islam.

Vóór dat evenwel aan dit plan een begin van uitvoering was gegeven, werd het bestuur van de Sarikat Islam Vereeniging ten kantore van den Assistent-Resident geroepen, die tot tweemaal toe waarschuwde geen gevolg te geven aan het opgevatte voornemen, dat, als het toch werd uitgevoerd, zou worden beschouwd als het houden van eene openbare optocht, zonder toestemming van het gezag, hetgeen in strijd is met de wet.

Tegen dit laatste nu kwam men in verzet en het was om die reden, dat de protest-vergadering van Zondag 13 November 1921 was uitgeschreven.

Toen de voorzitter ten 9 ure 's morgens de vergadering op de gewone wijze had geopend, het doerder samenkomst had uiteengezet en vroeg iemand over het onderwerp het woord verlangde, waren plotseling eenige personen op het podium zichtbaar, die met veel en druk gebaar als verwoede stieren en met de rollende oogen van een figuur die een prooi bespringen wil, met schreeuwende stemmen protest aantekenden tegen het gebeurde.

Zij waren geheel en al buiten zich zelf en wezen in scherpe taal op het feit, dat zij niet begrepen dat de Sarikat Islam, die onderwijs wil geven aan leerlingen, die niet op de Hollandsch-Indische scholen kunnen worden toegelaten, altijd bezwaren en moeilijkheden ondervindt.

Ook wordt men door het Europeesch bestuur steeds met een kluitje in het riet gestuurd, zoodra om vermeerdering van het aantal Hollandsch-Indische scholen wordt gevraagd.

Dat is geen hulp, doch tegenwerking, zeide men. Ook het feit, dat verboden werd internationale verzen op te zeggen of te zingen in de kampongs lokte kritiek uit, waarbij er op werd gewezen, dat vroeger bij tal van gelegenheden dit wel was toegestaan en het Europeesch bestuur nog op de openbare vergadering van 2 October 1921 zulks wel had toegelaten.

Ware dat zingen werkelijk eene overtreding, die strafbaar was, dan is de politie destijds in gebreke gebleven haar plicht te vervullen.

In deze samenkomst waren niet alleen de sprekers warmbloedig, doch ook de aanwezigen, die door een langdurig aanhoudend gejuich en doop handgeklap instemming betuigden met hetgeen de sprekers hadden gezegd, meer in het bijzonder over de geringe hulp, welke het Sarikat Islamonderwijs van het Europeesch Bestuur ontving.

De schrijver zegt, dat hij slechts zeldzaam zulk een enthousiaste vergadering als deze heeft bijgewoond en dat daarop duidelijk aan het licht kwam hoe het volk begrijpt, dat het alleen door aaneenschluiting en samenwerking de bestaande moeilijkheden kan overwinnen.

De slotsom was eene motie, welke door den secretaris werd voorgelezen, en nu stelde de voorzitter ter de vraag, op welke wijze die zou worden verzonden.

Velen schreeuwden per telegram, doch de voorzitter en tal van andere leden wezen daarbij op de

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 44 - Telef. 8580

Tel. 1187
Marnix **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Afdeeling INDISCHE KEUKEN
Uitzending van alle gewenschte Indische Schotels, bereid door speciaal geëngageerd vakkundig personeel,
Indische Menu's: f 2.- en f 3.- p. p.
Thuisbezorgd in verwarmde verzegelde Bussen.

daaraan verbonden aanzienlijke kosten van verzending en stelden voor de motie per brief te doen verzenden.
Men hoorde dientengevolge in de zaal niets anders dan de woorden telegram en brief.
Tot het laatste werd besloten.
Zoowel de verzen als de motie zijn thans verzonden, waarbij de noodige spoed in acht zal worden genomen, zoodat de menigte daarover gerust kan zijn.
Voor het geval echter iets mocht gebeuren, is men gereed en blijft men waakzaam.

UIT DE CHINEESCHE PERS.
De ontvoogding in Ned.-Indië.
II (Slot).

Met betrekking tot den inhoud van de rapporten, welke door de Europeesche bestuurshoofden zijn ingediend over de werking van de ontvoogdingsvoorschriften in elk Regentschap, kan men over het algemeen zeggen dat het oordeel gunstig is, al is het eene rapport wel eens wat optimistischer gestemd dan het andere.
Wil men dit onderwerp echter zuiver objectief beoordeelen, dat moet men nauwkeurig weten of de Inlandsche ambtenaren werkelijk genoeg intellectueel ontwikkeld zijn en geschikt moeten worden geacht voor de uitoefening van de functiën, welke hun zijn opgedragen.
Bij het Europeesch bestuur staat wel de meening vast, dat het moeilijk zal zijn te gelooven, dat die Inlandsche ambtenaren beter die taak zullen vervullen dan de Europeesche bestuursambtenaren, terwijl het al heel voldaan is als het bemerkt, dat de gang van zaken niet achteruit gaat.
Er komen dan ook wel eens leelijke rapporten binnen, doch de zaak moet nu eenmaal slagen en wil men de aangelegenheid niet door een al te pessimistisch bril bezien.

De Regenten zijn thans veel meer aan de schrijftafel gebonden dan vroeger, doch zij hebben een beter kantoorgebouw dan weleer en het hun toegevoegde personeel is bekwaamer dan eertijds, terwijl de Patih eene ernstige bestuurs-hulp is.
De rapporten, die de Regenten indienen aan de Assistent-Residenten, zijn niet altijd zonder gebreken en wil men om die reden een Europeesch ambtenaar aanstellen, die op die rapporten het oog houdt.

De schrijver is in dit verband van meening, dat het goed zal zijn een Europeesch ambtenaar aan te stellen als Regentschapsraad-secretaris en zulk een ambtenaar ook te plaatsen op het kantoor van den Regent.
Te Serang heeft men zulk een secretaris werkzaam gesteld op het bureau van den Resident, opdat hij daar kunne kennisnemen van de aangelegenheden, welke aan zijne zorgen zijn toevertrouwd.

Het Europeesch bestuur, hoewel het van vele beslommingen is bevrijd, kan zich toch nog genoeg wijden aan de vele belangrijke bestuursbemoeningen, die de aandacht vragen.
Het aantal bestuursambtenaren is dientengevolge verminderd, terwijl men thans staat voor een tekort aan personeel bij dien tak van dienst.

Terwijl er vroeger 3 controleurs bij het Binnenlandsch Bestuur te Tjiandjoer waren, is er thans slechts één.
Het aantal afdeelingshoofden met den rang van assistent-resident is gedaald van 80 op 50.
Op de begroting van het jaar 1922 is f 600.000 uitgetrokken voor de ontvoogding, die, als zij geheel tot haar recht wil komen, de aanstelling van Regentschapsraad-secretarissen vraagt.
Aangezien de kennis van de behandeling der agrarische aangelegenheden bij vele Inlandsche ambtenaren ontbreekt, zal het goed zijn daarvoor een afzonderlijk wedono toe te voegen aan den Regent, voor het geval deze daarom vraagt.

Vermindering van inkomsten bij de Staatsspoorwegen in Ned.-Indië.

In de „Perniagaan” van 17 November 1921 wordt gewezen op de belangrijke geldelijke verliezen, welke het beheer der Staatsspoorwegen op Java lijdt, niettegenstaande nog niet lang geleden de tarieven werden verhoogd.

Het publiek is daarvan niet op de hoogte, ook al omdat in de nieuwsbladen met cijfers wordt aangegeven dat de inkomsten stijgende zijn.
Doch wanneer men het vervoer in het jaar 1920 met dat van 1921 vergelijkt, dan lijdt het geen twijfel of dit Staatsbedrijf gaat achteruit.

Dit behoeft trouwens niet te verwonderen, wanneer men slechts in aanmerking neemt de verliezen, welke door de ondernemingen op Java worden geleden.
De door Europeanen gewilde expres- en sneltreinen vervoeren geen voldoende aantal reizigers en het aantal Inlandsche reizigers is gering.

Het beheer der Staatsspoorwegen is er dientengevolge op uit om de exploitatiekosten tot een minimum terug te brengen.
Het laat op verschillende lijnen het aantal reizigers in de wagons opletten, ten einde zoo mogelijk het aantal in den trein loopende wagons te verminderen.

Vooraf van het aantal goederenwagens wordt nauwkeurig aantekening gehouden, terwijl men er naar streeft kleinere locomotieven te gebruiken, die minder steenkool verstoken.

Elke cent wordt door het beheer der Staatsspoorwegen nog eens omgekeerd, alvorens zij wordt uitgegeven.
De banen moeten in behoorlijk veiligen staat worden gehouden, waarvoor die inkomsten dienen en daarom wordt de verhooging van de tarieven als het middel beschouwd, waardoor men de bezwaren wil ondervangen.

LITERATUUR-OVERZICHT.

Het paleis van een Batakschen Radja.

In het Febr.-Nr. van „Aarde en haar Volken” wijst een dame (echtgenoot van een ambtenaar, die haar man op een dienstreis vergezelde) op de ongunstige hygiënische toestanden in de Bataklanden. Nieuw zijn haar mededeelingen niet, want „de weinige zorg voor reinheid in kleding, woning, voeding en lichaam” van den Batak is algemeen bekend, maar we laten de schr. even aan 't woord, omdat ze zoo onverbloemd en blijkbaar toch zonder overdrijving haar indrukken beschrijft:
„.....De Batakkers zijn geen prettig soort menschen — wat mij betreft, de kennismaking heeft mij doen uitmaken, dat ik nooit zóó iets vies en vuils heb gezien als dat volk. En goed heb ik ze gezien, toen ik twee verschillende Batak-kampongs en de weekmarkt te S. heb bezocht! Het verbaasde mij dan ook niet toen ik, een paar dagen geleden, in een artikel over de Batakkers las dat zij zoo..... smerig zijn, dat er heele kampongs bestaan waar niet één mensch vrij is van schurft.
Daar zij buitengewoon weinig op hebben met maar éénige zedelijkheid, zijn er vele andere leelijke ziekten onder hen heerschend. Ook malaria heerscht er geducht en velen hebben een zwakke borst, waardoor men veel hoort hoesten en rochelen en andere aesthetische geluiden maken. Geen wonder, waar zóó veel vuil bestaat!
Het zindelijkst zijn die kampongs, waar de varkens in massa's rondloopen en als stadsreinigers dienst doen en tevens als riool. En praktische riolen zijn ze, want zij verwerken de faeces tot goede bruikbare mest, hefgeen ik nog nooit van een riool bij ons in de beschaafde wereld heb hooren getuigen. Het loopen in de kampongs is door dit systeem geen gemakkelijke zaak en je moet heel wat kromme sprongen maken om er heelhuids door te komen.
De huizen zijn heel eigenaardig. Sommige zeer primitief, maar met aardig snijwerk versierd en..... altijd vuil.
In P. had de Radja een huis, waar wij ook heengingen. De man was niet thuis, maar wij konden een kijkje in zijn „paleis” nemen. Nooit van mijn leven heb ik iets zoo intens vuils gezien als dat! Het was een half houten, half rieten huis, op hooge palen gebouwd. Daaronder woonden de kippen, koeien en varkens, waarvan het vuil zeker nooit was opgeruimd.
Eerst zagen wij den ingang niet, maar de Hoofden brachten ons bij een heel breede trap — geen gemakkelijk trapje,
1) M. Joustra, Batakspiegel. Leiden, 1910, bl. 109.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

Grand Hotel Restaurant „Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble
WILLY HONSBEEK & Co

Lunchroom - Thee-Concert
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG bij het Stadhuis

Zorg dat Uw zaak in alle opzichten een goeden indruk maakt
Zij maakt geen goeden indruk met slecht of 2de klas drukwerk.
Eerste klas drukwerk tegen concurrerende prijs levert U
DRUKKERIJ TEN HAGEN
Nobelstraat 20 DEN HAAG Tel. H. 474

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
Uitsluitend Indische Tafel.
Directeur: J. VAN GEEMERT.

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood voor export.

GRAND HOTEL COOMANS
ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
De Directeur H. HOLTHAUSEN

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 47.000.000.—
Reserve f 11.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van
Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te
'S-GRAVENHAGE,
Lange Vijverberg 13.

Het Agentschap te 'S-GRAVENHAGE
belast zich met alle Bankzaken, alsmede
met aan- en verkoop van Effecten.
Neeft gelden à deposito en in rekening-
courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal f 75.000.000.—
Reserve f 35.000.000.—

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE
Boompjes Rokin Mauritskade
Coolsingel Bezuidenhout
Delftshaven ZAANDAM Kneuterdijk
Feijenoord NAALDWIJK
SCHIEDAM RIJSWIJK
VLAARDINGEN SCHEVENINGEN

Deposito's

Cheque-Rekeningen m. rente-vergoeding
Handelscredieten

Voorschotten in Rekening-Courant
Gelegenheid tot Open- en Gesloten
Bewaargaving.

SAFE-DEPOSIT

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 'S-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore,
Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 55.000.000.— Reserven f 47.750.000.—

want zij bestond uit twee boomstammen, aan de zijkanen
door de stammen van kleinere boomen verbonden bij wijze
van sporten. Nu, dat zou ik geen bezwaar gevonden heb-
ben, maar die „sporten" waren zoo ver van elkaar en alles
was zoo ontzettend vies van vogelvuil, dat ik het niet
verder bracht dan een paar treden, tot ik naar binnen kon
kijken. Wat ik toen zag, was een hol, zoo verschrikkelijk
vervuild, dat het niet te beschrijven is. Alleen een heel
mooi in hout gesneden balk ontdekten wij; verder was er
enkel vuil, vuil, en nog eens vuil!! Zoo was het Paleis van
den Radja....."

Elfde Indologische Leergang.

Verschenen is het programma van den elfden Indologi-
schen leergang, welke van 13 Maart—10 Juni a.s. zal wor-
den gehouden vanwege het Koloniaal Instituut (Afdeling
Volkenkunde) te Amsterdam.

Deze leergang kan bezocht worden door personen van
verschillenden leeftijd en met uiteenlopende vooroplei-
ding. In de eerste plaats is gedacht aan het bijbrengen van
eenige kennis omtrent Ned.-Indië aan hen, die bestemd zijn
om te worden tewerkgesteld bij Indische ondernemingen
van handel, landbouw en nijverheid, maar ook andere be-
langstellenden zullen den leergang kunnen volgen.

Aan het einde van den cursus wordt aan de daarvoor in
aanmerking komende leerlingen door den hoogleeraar-
directeur der Afdeling Volkenkunde een getuigschrift uit-
gereikt, ten bewijze dat zij den leergang met voldoende,
of wel met goeden of zeer goeden uitslag hebben gevolgd.

Het onderwijs omvat de navolgende leervakken: 1. Inlei-
ding tot de volkenkunde van den Indischen Archipel, door
Prof. J. C. van Eerde en Prof. Dr. J. P. Kleiweg de Zwaan.
2. Inleiding tot de aardrijkskunde van Ned.-Indië, door C.
Lekkerkerker. 3. Eenige kennis van het Maleisch. 4. Eenige
kennis van koloniaal-economische verhoudingen, door G.
Gonggrijp. 5. Inleiding tot de staatsinstellingen van Ned.-
Indië, door Mr. J. Slingenberg en Mr. H. J. Bool. Bovendien
worden voordrachten gehouden over tropische gezond-
heidsleer, door Prof. Dr. J. J. van Loghem en Prof. Dr. W.
A. Kruenen en over koloniale voortbrengselen, door Dr. L.
Ph. de Cosquino de Bussy.

Men kan zich voor den leergang laten inschrijven ten
kantore van de afdeling Volkenkunde van het Koloniaal
Instituut (Directeur Prof. J. C. van Eerde), Keizersgracht
690 te Amsterdam, tegen storting van f 25.—. Voor het vol-
gen van afzonderlijke leervakken is f 5.— per leervak ver-
schuldigd.

Het bovengenoemd programma geeft nadere bijzonder-
heden, waaraan we nog ontleenen, dat voor de 10 tot nu
toe gehouden Indologische leergangen 551 personen waren
ingeschreven (o.w. 54 dames).

Jaarboek Landbouwhoogeschool te Wageningen.

Bij H. Veenman te Wageningen verscheen het derde jaar-
boek van de Landbouwhoogeschool, uitgegeven door de Sen-
aat in Dec. 1921.

Behalve de mededeelingen, welke betrekking hebben op
het studiejaar 1920—21, bevat het geschrift de rede van
den Rector-Magnificus Dr. A. van Bijlert over „Practijk en
wetenschap, getoetst aan de cultuur en de bereiding van
de tabak in Ned.-Oost-Indië."

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 47. Huwelijksgebruiken in Indië (ver-
volg), door N. (met plaat: Een bruidspaar uit Zuid-Celebes).
— To-Mar-Maro-feest (Midden-Celebes), door D. C. Prins
(met ill.). — Langs en door Sumatra, door M. A. J. Kelling
(vervolg). — Bandoengsche zwemwedstrijden op ten Kerst-
dag 1921. — West-Indië. Suriname (Raad van Bestuur. —
Kolonisatie-commissie). — Herinneringen aan den bestuurs-
dienst in Ned.-Indië (vervolg).

West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.

Inhoud van jaarg. 6, No. 6 (Dec. 1921). Kostprijs (in het
bijzonder dien van plantageproducten). Lezing van den hr.
G. van Dien voor de Vereeniging van den Grooten Land-
bouw op 10 Aug. 1921. — Nieuwe suikerriet-variëteiten tegen
het einde der 18e eeuw in Suriname ingevoerd, door A.
Reyne. — Oude ideeën over savanna-veeteelt in Suriname,
door J. W. Gonggrijp. — Nuttige wenken aan veehouders,
door E. Vleming. — Schapenteelt in de tropen. — Cacao-
fermentatie.

Winstdeeling Suikerindustrie op Java.

Prof. Mr. J. C. Kielstra wijdt in het Febr.-Nr. van de
Economist eene uitvoerige, welwillend kritische bespreking
aan het geschrift van den hr. G. Gonggrijp: Winstdeeling
bij de suikerindustrie op Java, in welk geschrift, meent
hij, het warme hart van den schrijver zegevierde boven
het koude verstand. Niet dat prof. K. een principieele tegen-
stander is van aandeel in de winst gemaakt door onder-
nemingen, door anderen dan de ondernemers, maar wel
vraagt hij zich af, waarom door den hr. G. speciaal voor
arbeiders dit aandeel wordt bepleit en waarom, behalve zij,

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJCKEN Gz. 211

TAAMS & KEYSER

Bankstraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incurante Fondsen.
Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
COUPONS. REK.-COURANT.

niet evenzeer de grondbezitter, de kapitalist, die als obli-
gatiehouder geld voorschiet, kortom, de andere factoren
die met den ondernemer samenwerken, voor de toekom-
ning daarvan in aanmerking komen. Waarom eischt het
rechtvaardigheidsgevoel van den hr. Gonggrijp niets van
de winst ten bate van deze eveneens onmisbare factoren
der productie? vraagt prof. K.

Vrije Arbeid. Maandblad voor Nederland en Indië.

De nieuwe (tweede) jaargang van dit tijdschrift brengt
verschillende wijzigingen. Het aantal redacteuren is uit-
breid; Prof. Mr. J. E. Heeres is redacteur der rubriek Ne-
derlandsche en Indische politiek, de hr. H. F. Tillemans
redacteur der rubriek Indië in het algemeen. Een tweede
wijziging van beteekenis is, dat het onlangs opgerichte
„Comité Nieuw-Indië" het tijdschrift heeft gekozen als zijn
officieel orgaan. Elke maand zal een deel van Vrije Arbeid
voor de mededeelingen van dat Comité en voor artikelen
met zijn werkzaamheid verband houdende worden bestemd.

Het Jan.-Nr. brengt o.m. eene beschouwing van den hr.
W. Lubberink: Officieele gedachten over Indië. Naar aan-
leiding van het Koloniaal Verslag 1921. — Prof. Heeres
geeft een overzicht van „de parlementaire maand", waarbij
Indië niet wordt vergeten. — Het bijvoegsel „Nieuw In-
dië", orgaan van het Comité bovengenoemd, bevat o.a. eene
omschrijving van het doel van dat comité en heiligen reeds
werd verricht sedert de totstandkoming in Oct. van het
vorig jaar. — Verder o.a. „Nieuw Indië" en de bestuurs-
vorming, door J. H. Carpentier Alling. — De ontwerp-
begroting voor Ned.-Indië 1922 (Adres aan de Eerste Kam-
mer). — Uit de pers.

Zendingsperiodieken.

De Macedoniër. 1 Febr. 1922. In memoriam Ds. H.
Dijkstra. 17 Nov. 1851—13 Jan. 1922, door H. Scholten (met
portret). — Krama of Ngoko in de prediking, door D. Bak-
ker. — De Zending op Soemba van 1904—1920 (vervolg)
door D. K. Wielenga. — Midden-Java ten Zuiden. Zen-
dingsgeschiedenis (vervolg), door D. Pol. — Ds. H. Dijk-
stra, door J. Duursma.

Het Zendingsblad. Febr. 1922. Ds. H. Dijkstra
door J. Hania (met portret).

Onze Missiën in Oost- en West-Indië. Febr. 1922. Een
kwartierje Tanimbareesche taalles, door P. Drabbe. — Iets
over tellen (bij onbeschaafde volkeren in den Ind. Archipel),
door J. v. d. Kolk. — De huwelijks-
vorm der burgerlijke wetgeving in de kolonie Curaçao, door
B. A. J. Gijlswijk (een historische beschouwing). — De
Sumatra-Missie, door P. Mathias Brans. — De Karaib en
zijn taal, door W. Ahlhrinck. — Welkomstgroet, uitgespro-
ken door Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke, Apostolisch Vicaris
van Curaçao, bij de plechtige ontvangst van Zijne Ex-
cellentie Dr. N. J. L. Brantjes als nieuwe Landvoogt. —
Apostolisch Vicariaat van Suriname (In memoriam den Wel-
Eerw. Pater L. Lammerschop. — Hoedenvlechtschool).

De Banier. 20 Jan. 1922. Nog eens: Kinderhuwelijken
door Dr. A. C. Kruijt (kritiek op een artikel van Mevr. A.
M. Schuyt-Mansvelt over kinderhuwelijken in Posso).
Stemmen des Tijds. He jaarg. I, bl. 163. Java-Zen-
ding, door M. Lindenhorn.

Algemeen Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

No. 30 (20 Jan. 1922). Verkeerde bezuinigingspolitiek (in
cultuurondernemingen), door V. A. — Vruuchtbaar werk voor
Ned.-Indische landbouweleeraren, door D. N. — De invloed
van de fabricatie op de kwaliteit van de thee, door L. W.
Gersma. — Een rapport over de rubberpositie. — Groen-
bemesting. De werking van organische stoffen, door J. E. —
De natuurlijke grondslagen voor de ontwikkeling van Su-
matra. Voordracht van Dr. Mohr (ontleend aan de Ind.
Mercuur). — Een procedé voor onbrandbare dakbeekings-
— Mardipoerno (vereniging, welke verbetering beoogt van
veeteelt, vruchtenteelt en andere bronnen van bestaan voor
den kleinen man), door Raden Adipati Soerohadinogoro,
Regent van Magetan. — Druiventeelt op Java.

Ned. Indisch Rubberijdschrift.

No. 21 (15 Jan. 1922). De oliepalm in Kameroen en tropi-
sch Afrika. — Ned.-Indische Vereeniging voor den Rubber-
berhandel (Circulaire). — Nieuwe rubbertoepassingen, door
ir. W. L. Utermark. — Het gebruik van rubber en technische
artikelen bij de postorijen. — Het 50-jarig bestaan van de
Duitsche „Continental"-fabrieken. — Voorschriften voor
de oliepalm-cultuur. — Een nieuw gebruik voor rubber.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

Jan. 1922. Cultivation experiments in Mature rubber, by
J. Grantham. — Over de factoren, die invloed uitoefenen
op het ontstaan van lump, door Dr. A. J. Ultée en ir. L. W.
van Dillen. — Over 34-jarige oculaties op Pasir Waringin
door Dr. W. Fischer. — Het een en ander over de geneezing
van tapwonden, door Dr. W. Vischer. — Vegetatieve ver-
menigvuldiging bij Hevea brasiliensis.

Oranjobank

Noordeinde 39 - DEN HAAG - Telef. H. 3407.

Handelscredieten, Rekening-Courant,

Deposito's Incasso's,

Spaarbankboekjes rentende 4 pCt.

ROTTERDAMSCH LLOYD
 Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geruzelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
 van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
 aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
 van draadlooze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.

Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
 Statutaire Reserve 18,979,250.-
 Buitengewone Reserve 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

De Planter.
 Het Nr. van 5 Jan. bevat een ernstig herinneringswoord
 naar aanleiding van het overlijden van Mr. van den Brand,
 wiens nagedachtenis in dankbare herinnering zal blijven.
 — Het Nr. van den 19den dier maand geeft de periodieke
 „gezellige recapitulatie“, een kort overzicht van het zgn.
 „bedrijfsrisico“ over het jaar 1921 van de bekend gewor-
 den aanvallen op assistenten ter Sum. Oostkust door con-
 tractkoelies in dat tijdsverloop.

De Indische Mercur.
 Hoofdzakelijke inhoud van No. 8. Handelsbeweging van
 suiker in de verschillende landen der wereld in het jaar
 1921 (vervolg), door Dr. H. C. Prinsen Geerlig. — Over het
 vermijden van oogstvernietiging bij de bereiding van copra,
 door H. R. Roelfsema. — Soekaboemische Landbouwver-
 eeniging (vergadering van 19 Dec. '21 te Bandoeng). —
 Circulatiebankwetgeving voor Ned.-Indië. — De begrooting
 van Suriname voor 1922 (Voorloopig Verslag). — Kultuur-
 berichten. — Kleine mededeelingen (Expeditie naar Nieuw-
 Guinea, door Dr. J. C. Koningsberger). — Financiële be-
 richten en verslagen.

Effectengids.
 Verschenen is de 10e jaargang over 1920 en 1920-'21 van
 de Effectengids bij de officieele koerslijst van de „Handels-
 vereeniging te Batavia“. Het boekje werd bewerkt door
 den hr. V. Schmidt-Ernsthausen, Secretaris der „H. V. B.“
 en bevat, behalve de vermelding der verschillende fondsen,
 een uitvoerig register, waarin opgenomen een tabel der laag-
 ste en hoogste koersen gedurende 1921 en der taxaties op
 21 December 1921.

Het nieuwe octrooi van de Javasche Bank (In- en Uit-
 voer, 22 Febr. 1922).

Bandjermasin (met ill.), door Kediek (Aarde en haar
 Volken, Febr. '22).

De Indische beweging (De Vrijheid, 22 Febr. '22).

De Java-suikerindustrie, door Mr. J. W. Ramaer. — De
 Koehoe's, door O. Tahoe. (De Indische Post, 14 Jan. '22).

Nederlandsch-Indische handelsbetrekkingen in Austr-
 alië (slot). (Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en
 Handel, 19 Jan. '22).

Hoofdzaken van het Staatsrecht van Nederland en Ned-
 Indië. Leidraad ten gebuik bij het onderwijs in de
 rechtswetenschap aan de opleidingscholen voor Inland-
 sche ambtenaren en voor zelfstudie van Inlandsche be-
 stuursambtenaren, door Mr. J. Visser. Deel II. Het Regeer-
 ingsreglement. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Verslag van de Gouvernements vervoerdiensten te water
 over het jaar 1920. (Weltevreden, Landsdrukkerij).

Ontfeingenen (vervolg), door Rückert. — Decentraliana.
 Instelling van wethouders. (Locale Belangen, 16 Jan. '22).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche
 pers. No. 4 1922. Bureau voor de Volkslectuur en aanver-
 wante aangelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden,
 Drukkerij Volkslectuur).

Verslag omtrent het weduwen- en weezenfonds der Euro-
 peesche officieren van het Ned.-Indische leger over het
 jaar 1920. Met 6 bijlagen. ('s-Gravenhage, Alg. Landsdruk-
 kerij).

Hoe ik Caruso hoorde. Een herinnering uit Borneo, door
 H. Borel. (De Kroniek, 1921, bl. 205).

Indische overzichten, door J. E. Stokvis. IV. De Indische
 vlootwet. (Socialistische Gids, 1921, bl. 1112).

H. F. Tillema en zijn arbeid ter verbetering van hygië-
 nische toestanden in Nederl. Oost-Indië. Karakterschets
 (met afbl.). (Hollandsche Revue, 1921, bl. 873).

Indische weefkunst (met ill.). (Opgang, I, bl. 1044; 1074).

Suriname.

Onder het hoofd „Conflict tusschen Gouverneur
 en Minister“ schrijft „De West“ van 17 Januari:
 De gouverneur heeft een aanvullingsbegrooting
 voor 1922 ingediend, waarbij hij voorstelt om de
 zelfde begrooting waarop de minister onlangs twee
 ton besnoeide, weder te verhoogen met drie ton.
 Men zou zeggen: dit beteekent een conflict tus-
 schen gouverneur en minister.
 Inderdaad is er zichtbaar verschil van opvatting
 tusschen beide bewindslieden en wel ten aanzien
 van het groote vraagstuk van den dag: bezuiniging.

Wat het standpunt van den minister is, is on-
 langs gebleken bij het besnoeien der Surinaamsche
 begrooting. Zijne Excellentie zegt: Nederland
 dreigt te bezwijken onder de voordurend toene-
 mende staatszorgen, er moet bezuinigd worden, dus
 schrap ik op de begrooting allerlei meer of minder
 noodige uitgaven.

De gouverneur geeft volkomen toe, dat de tijd
 dringt tot bezuiniging, waar die maar eenigszins
 mogelijk is. Maar hij meent dat op sommige zaken
 niet bezuinigd mag worden, ook niet in deze tijden.
 Zoo bijvoorbeeld zaken, rakende de volksgezond-
 heid. De overheidszorg in Suriname vertoont in dit
 opzicht een geweldigen achterstand vergeleken bij
 Nederland, en in stede van hierop nog te bezuini-
 gen, acht de gouverneur het plicht, om nu eindelijk
 dien achterstand wat in te halen. Zijne Excellentie
 schroomt daarom niet, om bij aanvullingsbegroo-
 ting verschillende nieuwe maatregelen betreffende
 den geneeskundigen dienst voor te stellen. Ook in
 ander opzicht heeft de gouverneur verhoogen
 voorgesteld, die hij onvermijdelijk acht, terwijl het
 bekend is, dat naar de opvatting van den gouver-
 neur, ook de eenmaal begonnen salarisherziening
 der landsdienaren behoort te worden afgewerkt,
 in weerwil van den ongunst der tijden.

Het valt niet te ontkennen, dat in een en ander
 de kiem kan liggen van een conflict tusschen gou-
 verneur en minister, en zou een spoedig aftreden
 van den gouverneur derhalve volstrekt niet uitges-
 sloten zijn.

Wij hopen van harte, dat het zoover niet zal
 komen. Het standpunt van den gouverneur lijkt ons
 in het algemeen juist. Bezuiniging heeft een grens
 die niet overschreden mag worden, wil men later
 niet voor nog hooger uitgaven komen te staan. En
 waar het verschil van inzicht hier niet loopt over
 principieele beginselen van bestuursbeleid, is het
 mogelijk, dat de minister zal willen inzien, dat de
 bewindsman ter plaatse het best beoordeelen kan
 waarop wel en waarop niet bezuinigd kan worden.

In de toelichting van het ingediend ontwerp, ver-
 klaart de gouverneur, dat hij de verschillende voor-
 gestelde maatregelen zoo urgent acht, dat hij daar-
 mede niet wilde wachten tot de begrooting voor
 1923, doch die bij aanvullingsbegrooting voor 1922
 heeft voorgesteld, om reeds in het loopend jaar
 met de uitvoering te kunnen beginnen. Nadat door
 den minister verschillende posten op de begroo-
 ting voor 1922 waren geschrapt, heeft de gouver-
 neur nogmaals overwogen, of hij deze aanvullings-
 begrooting behoorde te dienen.

In de Memorie van Toelichting schrijft de gou-
 verneur o.m.:

Bij de ontvangst van het ontwerp van de defini-
 tieve begrooting voor 1922 heeft de ondergeteeken-
 de andermaal de vraag in ernstige overweging ge-
 nomen of tot de indiening van deze voorstellen,
 welke reeds gereed waren, moest worden overge-
 gaan, dan wel daarvan zou worden afgezien met
 het oog op de beslissing, welke ten aanzien van
 verschillende posten der voorloopige begrooting
 door den minister van koloniën is genomen.

Waar het hier echter betreft hoogst noodzake-
 lijke voorzieningen, welke geen uitstel gedoogen
 en waarop niet bezuinigd mag worden, daar kan
 en mag de ondergeteekende deze voorstellen niet
 achterwege laten, wil men den op zoo velerlei ge-
 bied bestaanden achterstand in de verzorging van
 de algemeene belangen der kolonie niet doen ont-
 aarden in dien van openlijke verwaarloozing.

Als bestuurder der kolonie, van nabij kennende
 den heerschenden toestand en wetende, welke aller-
 eerste behoeften hier om dringende voorziening
 vragen, zou hij tekort schieten in de vervulling van
 de op hem rustende taak, wanneer hij geene maat-
 regelen nam om in deze behoeften te voorzien. De
 verantwoordelijkheid van deze maatregelen wil hij
 dragen, niet die van beslissingen tot bezuiniging,
 waar niet bezuinigd kan en mag worden, zonder
 gevaar te loopen van eene algeheele inzinking van
 de kolonie.

..

**Commanditaire Bankvereeniging
 VISSER & Co.,**
 Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 6831

Verricht alle Bankzaken 17
 Administratie van Vermogens
 Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

DE BAS & Co., Bankiers
 HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke en Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S BIJ DE
 KANTOREN IN NEDERLAND:
 Met één jaar opzegging 4½ pCt.
 Voor andere termijnen nader overeen te komen.

Crediet- en Effectenbank

„DIE HAGHE“

's-Gravenhage
 .. Laan 9 ..
 TEL. H. 892 en H. 3492

Alle Bankzaken

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën tegenwoordigheden aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Voor **Collectieve** **Ziekte-**
Verzekering

is de aangewezen Maatschappij

de

**Centrale-
 Onderlinge**

Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

SCHRIFTELIJKE KNIPCURSUS

Door een geroutineerd Coupeur, met meer dan 20-jarige praktijk, (ond-leerling van de wereldberoemde „Professeur de Coupe“ A. NEWLING te Brussel) worden systematisch schriftelijke lessen gegeven (ook naar Indië) ter bekwaming in het geven van een chique coupe aan Uw Dames of Heeren- en Kinderkleding. Prijs 13 lessen f 12.-, per geheele cursus slechts f 45.- (bij vooruitbetaling). Vraagt uitgebreide prospectus aan INSTITUUT VOOR SCHRIFTELIJKE LESSEN, Kapelstraat 3, APELDOORN. Na gunstig afgelegd examen wordt prachtig diploma uitgereikt.

Hadi-Poestaka

Boekhandel en Uitgevers-Mij.

Nobelstraat 20 - Den Haag

Telef. H. 475.

Hoofdepôt van de uitgaven van het „Java-Instituut“ en van „De Commissie voor de Volkslectuur“ te Weltevreden.

Levering van alle Boeken op elk gebied, ook Buitenlandsche Uitgaven.

Speciaal zijn we goed gesorteerd in Oostersche Werken.

Mevr. Fruin—Mees, Geschiedenis van Java in 2 dln. met talrijke illustr., p. deel f 6.—.

H. F. Tillema, Kromo-blanda, 4 dln. met vele lichtdrukken (antiquarisch).

Emiel Hullebroeck, Een Noodkreet uit Indië (over den achteruitgang der Inlandsche Kunstnijverheid) à f 1.—.

Praeadvies voor het Java-Congres, over Muziek- en Geschiedenis-onderwijs f 1.50 en f 3.50.

Werken van Noto Soeroto, p. deeltje f 3.75.

Werken v. Rabindranath Tagore à f 1.75.

Pracht-plaatwerken over Bali, Java, China en Japan, per band f 8.—.

„Soembangsih“, gedenkboek Boedi Oetomo, een werk met talloze illustraties samengesteld uitsluitend door Indonesiërs, f 4.50.

Binnenkort verschijnt bij ons een rijk geïllustreerd boek over den Javaanschen Dans door Th. B. van Lelyveld.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS.
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
Piet Heinplein, Tel. M. 3874 M. 3875

Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

De Gouverneur heeft, zooals „De West“ van 27 Januari schrijft, een voorstel bij de Koloniale Staten ingediend, dat het blad een *evenwichtsplan* zou willen noemen.

„Het strekt om evenwicht te brengen tusschen de wenschen van den minister en van de kolonie.

De minister wenscht de uitgaven voor 1922 te verminderen en heeft daarom twee ton geschrapt op de begrooting.

De kolonie betreurt niet alleen de door den minister geschrapte posten, die zeer noodig waren, doch acht bovendien nog verschillende andere uitgaven zóó urgent, dat daarvoor een aanvullingsbegrooting is ingediend van drie ton.

Dat geeft een verschil van vijf ton. Bovendien is gebleken, dat verschillende uitgaven voor 1922 te laag zijn geraamd. De gouverneur heeft den minister verzocht, om de ramingen in overeenstemming te brengen met de werkelijkheid, wat alweer een verhooging van ruim twee ton beteekent.

Ten slotte komt daar nog bij een verhooging van 75 duizend gulden voor de Koloniale vaartuigen, die de minister bereid is over te nemen, doch op voorwaarde, dat die verhooging door het bedrijf zelf moet worden gedekt, hetgeen in Suriname niet mogelijk wordt geacht.

Rekent men dit alles te zamen, dan zouden — worden de wenschen der kolonie vervuld — de uitgaven voor 1922 een kleine acht ton hooger worden dan de grens die de minister heeft gesteld.

Men vroeg zich reeds af: waar moet dat heen? Zal de nauwelijks opgetreden gouverneur weder aftreden, als de minister de door hem (en door de heele kolonie) noodzakelijk geachte uitgaven weigert? Staan wij aan den vooravond van een conflict, waarbij de kolonie niets te winnen doch slechts te verliezen heeft?

Gelukkig blijkt thans, dat met wederzijdschen goeden wil een oplossing te vinden is, waardoor tevens het gevaar voor een conflict zal worden weggenomen.

De gouverneur heeft kans gezien verschillende besparingen voor te stellen, die opwegen tegen de door de kolonie noodig geachte acht ton, zoodat het eindcijfer der begrooting in overeenstemming is met de wenschen van den minister. Het spreekt vanzelf, dat die oplossing ernstige offers eischt van de kolonie. Vooral het uitstellen van de aanschaffing van een nieuw zeeschip, is een pijnlijk voorstel, terwijl het voor het bijzonder onderwijssysteem een groote teleurstelling is, dat de gelijkstelling voorloopig beperkt zal moeten blijven tot de salarissen der onderwijzers. Het blad meent echter te weten, dat in Nederland een nadere overweging dezer aangelegenheid noodzakelijk wordt geacht, zoodat — ook afgescheiden van andere overwegingen — toch waarschijnlijk den eersten tijd geen sprake zou zijn van invoering der nieuwe onderwijsverordening.

Uit het schrijven van den Gouverneur knippen wij nog het volgende:

„.....Onder deze omstandigheden en lettende op den onmiskenbaar moeilijken toestand van het Moederland, heeft de ondergeteekende gemeend de mogelijkheid te moeten overwegen om de Moederlandsche Regeering in haar verlangen tot bezuiniging te volgen en dus op de uitgaven voor 1922 het bedrag te moeten besparen, hetwelk de Minister in de dezerzijds ingezonden begrooting heeft doen schrappen, vermeerderd met een som gelijkstaande aan hetgeen verder noodig wordt geacht.

„Al is het hard, naar inkrimping van uitgaven te streven voor een kolonie, welke nog allerminst is aangeland op het peil van algemeene ontwikkeling, hetwelk men in Nederland normaal zou noemen, zoodat hierom reeds het verzoek van de Koloniale Staten tot uitzending van een Parlementaire Commissie alle toejuiching verdient, niettemin heeft de ondergeteekende gemeend tot voorzegde overweging te moeten besluiten, wijl het nu eenmaal onmogelijk schijnt aan het noodlot van besparing te ontkomen.”

In de vergadering van de Koloniale Staten van 28 Januari j.l. was aan de orde de brief van den gouverneur van 26 Januari, houdende nadere voorstellen betreffende de begrooting voor 1922.

Het volgende antwoord is daarop aan den Gouverneur gezonden:

De Koloniale Staten hebben de eer Uwe Excellentie mede te deelen, dat zij zich — op de gronden, uitvoerig uiteengezet en toegelicht in uw schrijven van 26 dezer no. 285 — vereenigen met het in bedoeld schrijven neergelegd voorstel, waardoor de eindcijfers der begrooting voor het dienstjaar 1922 in overeenstemming zullen kunnen worden gebracht met het bezuinigingsplan van het Opperbestuur.

Wegens buitengewone omstandigheden is het voor de kolonie van het grootste belang de behandeling van dit voorstel te doen voorafgaan aan die der onlangs ingediende tweede aanvullingsbegrooting. Met dit voorstel in zijn geheel medegaande, meenen enkele leden echter zich hun eendoordeel over deze supplettoire begrooting te moeten voorhouden.

Doordrongen van den onmiskenbaar moeilijken toestand van het moederland, wenschen ook de Koloniale Staten de moederlandsche regeering in haar verlangen tot bezuiniging te volgen, vooral waar, mede wegens bij de samenstelling van de begrooting niet te voorziene omstandigheden, de mogelijkheid daartoe thans bestaat zonder de groote belangen der kolonie te verwaarloozen.

En dit zou het geval kunnen zijn, indien de begrooting definitief zou worden vastgesteld zonder de door den minister van koloniën van de voorloopig goedgekeurde begrooting afgevoerde posten, van welke vele uitgaven betreffen, die om verschillende redenen onatwisbaar zijn.

Met de door Uwe Excellentie aan den minister aan te bieden voorstellen zal evenwel bereikt worden, dat een inkrimping van uitgaven wordt verkregen, op de wijze waarop naar het oordeel van Bestuur en Staten dit met de minste schade voor de kolonie kan geschieden.

De Koloniale Staten juichen het toe, dat Uwe Excellentie eene oplossing heeft gevonden om de kans op de in de laatste jaren gebruikelijke overschrijding der credieten tot zeer geringe afmetingen terug te brengen.

Eveneens hebben zij overwogen de wenschelijkheid om voor de hoogere uitgaven dekking aan te wijzen door nadere verhooging der middelen, doch de door Uwe Excellentie in bedoeld schrijven hieromtrent aangegeven meening deelende, heeft de overweging hen niet er toe kunnen leiden Uwe Excellentie uit te noodigen aan dit denkbeeld thans uitvoering te geven.

Voorts is besloten om een telegram te zenden aan de Tweede Kamer, met verzoek om de behandeling der begrooting nader te willen opschorten, in afwachting der te behandelen nieuwe voorstellen van den gouverneur.

De Surinaamsche Landbouwvereniging heeft een algem. vergadering gehouden om den heer Pyttersen gelegenheid te geven zijn plannen nader toe te lichten en daarover in gedachtenwisseling te treden met de planters.

De vergadering was niet openbaar. De West verneemt, dat er nogal wat verschil van inzicht bestond. De heer Pyttersen schijnt er nog niet in geslaagd om nieuwe cultuurzones te vinden. Men zal zich voorloopig vergenoegen met een proefaanplant van rijst groot 10 H.A. op de plantage Vreeland (dus een plantage in het kustland) waar grondbewerking, uitplanting en oogst machinaal zal geschieden. De heer Pyttersen blijft het echter mogelijk achten, dat alsnog hooger gelegen terreinen zullen worden gevonden die zich, beter dan de kustlanden, leenen voor machinaal bedrijf.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Wissel In- en Verkoop. Credietbrieven. Telegrafische Uitbetalingen.	Hollandsche Bank voor West-Indië Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA 130 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.	Incasseeringen. Handelsinformaties. Rembours- en Document-Credieten.
--	---	---

„De West” schrijft:
 Het nog overgebleven personeel der onderneming Tiffany aan de Marowijne is vrijwel in zijn geheel in de stad aangekomen. Een deel van den goederenvoorraad op Forestière is verkocht. De machinerieën zijn ook meerendeels weder ingepakt. De onderneming is thans geheel stop gezet. Een paar wachters zullen achterblijven op Forestière en bij wijze van tijdverdrijf kunnen rondwandelen in het ruime clubgebouw dat ongeveer een ton heeft gekost.

„De West” deelt mede:
 Uit de vereeniging Studiekring is op aanstichting van mr. dr. Van den Helm een comité gevormd, dat op zich nam te zorgen voor de regeling van een, zoo mogelijk lange, reeks van Leergangen voor Algemeene Ontwikkeling.

Op 10 Februari zullen, naar „De West” meldt Professor Stahel en de houthvester Gonggrijp een reis ondernemen naar de Emmaketen aan de Boven Saramacca, voor een onderzoek van de flora in de bergstreek en naar het voorkomen van den boom die de in Amerika zoo gewilde kauwgom leverd.

Het eerste gedeelte van de reis zal worden medegemaakt door een gezelschap bestaande uit den heer M. C. J. Welle, den ingenieur Kempees, mevr. Kempees, freule van Heemstra en den filmopereur die uit Cayenne wordt verwacht. De ingenieur Kempees zal eenige opnamen doen ter voorbereiding van de krachtmeting der watervallen.

Er zal een verkenning door middel van vliegtuigen plaats hebben van het onbekende achterland van Britsch Guyana door de Bermuda and West Atlantic Aviation Company.

In Demerara zijn, naar „De West” van 31 Jan. meldt, door de heerschende crisis eenige plantages stop gezet. De British Guiana Sugar Factory heeft op al hare plantages het werk gestaakt. Verschillende plantages verkeerden in ernstige moeilijkheden voor de uitbetaling van loonen.

Het Gouvernement zal de bedreigde plantages financieel te hulp komen.

Het „Pharmaceutisch Weekblad” schrijft:
 Zoölogen van het United States Departement of Agriculture hebben onlangs ontdekt, dat tetra-achloorkoolstof een uitstekend geneesmiddel tegen de mijwormziekte is. Het wordt ingegeven in de wonderolie. De proeven, die tot dusver op schapen zijn genomen, leverden goede resultaten op.

In „Het Vaderland” van 25 Februari, Avondblad C. een artikel „Grensregeling van Suriname” van de hand van den heer J. B. B(reukelman). Wij komen daarop wellicht terug.

Curaçao.

Belastingplannen.

Naar aanleiding van het door ons uitvoerig behandelde „bezuinigingsrapport” heeft „Voz di pueblo” onder hetzelfde opschrift, als wij hierboven plaatsen, een artikel, waaraan wij het volgende ontleenen:

Na eraan herinnerd te hebben, dat de Gouverneur aanstonds heeft meegedeeld, „dat hij zich in het algemeen kan vereenigen met de voorstellen”, in dat rapport neergelegd, schrijft Voz:

„Reeds bij eene vorige gelegenheid hebben wij

erop gewezen, dat deze verklaring onvoldoende is. De belastingcommissie toch heeft haar oordeel zeer duidelijk geformuleerd en gezegd, dat alleen dan, wanneer na ernstige bezuinigingsmaatregelen nog steeds versterking van inkomsten absoluut noodzakelijk blijkt, zij zou adviseeren om over te gaan tot verhooging van bestaande of invoering van nieuwe belastingen. Over de verschillende in het rapport van de Commissie behandelde belastingobjecten, heeft de Commissie zich dus voorwaardelijk uitgesproken.

De memorie van toelichting zegt ons nu, dat de Gouverneur zich in het algemeen kan vereenigen met de voorstellen der Commissie, doch laat ons geheel in het duister omtrent de plannen van den Gouverneur. En klaarheid in deze is zeer gewenscht, wil men niet nogmaals vervallen in de reeds herhaalde malen begane fout door incidenteel eenige cijfers in enkele belastingverordeningen te verhoogen, waardoor de inkomsten der kolonie verhoogd worden. Dat doelloos haspelen met belastingregelingen moet niet voorkomen in eene kolonie, waarin, gegeven de bijzondere omstandigheden, waaronder handel en scheepvaart gedreven worden, het voornamelijk aankomt op stabiliteit in de belastingwetgeving. Is deze stabiliteit overal zeer gewenscht, in deze kolonie, die eigenlijk bestaat van voordeelen welke haar verschaft worden juist door de stabiliteit in hare wetgeving, is zij onmisbaar, wil men niet alles op losse schroeven zetten tot groot nadeel van velen.

Eén lid van de Commissie, de heer A. G. Stadius Muller, heeft in een afzonderlijke nota zich vóór verhooging verklaard van die belastingen, welke niet op de ingezetenen direct drukken, als loods-gelden, uitvoerrecht op mijnproducten enz. Nu de Gouverneur juist met voorstellen begint betreffende die twee belastingen, zou men kunnen concludeeren dat de Landvoogd zich met de afzonderlijke nota van den heer Stadius Muller vereenigd heeft. Doch de in die nota weergegeven meening is juist niet die van de geheele Commissie. Bovendien de heer Stadius Muller stelt de voorwaarde van bezuiniging zeer duidelijk op den voorgrond. Ook de afzonderlijke nota van den heer C. H. Jonckheer Wz. wenscht in de eerste plaats bezuiniging.

Van een bezuinigingsplan van den nieuwen Gouverneur is officieel nog niets gebleken. Er zijn wel ettelijke geruchten in omloop omtrent eenige kleine posten, waarop, naar het schijnt, eenige bezuiniging wordt toegepast, doch hiermede alleen zullen wij er niet komen.

Onze begroting sluit met een belangrijk deficit en nu het Moederland in den laatsten tijd meer en meer in geldverlegenheid raakt, is het voor ons niet alleen de kwestie om ons af te vragen of wij de zoovele nuttelooze zaken op onze begroting wel noodig hebben, doch moeten wij verder gaan en concludeeren, dat wij die zaken niet mogen hebben, omdat het Moederland, bij wie wij op de klap loopen, zelf in moeilijkheden zit en met allen ernst er op uit is om bezuinigingen te doen.

Om bezuiniging van eenige beteekenis in onze uitgaven te brengen, is het in de eerste plaats noodig, dat wij ons geheele bestuursstelsel wijzigen. Het ontslaan van een paar boden of schoonmakers bij deze of gene afdeling is niet voldoende. Het geheele systeem moet veranderd worden, waarbij dan in het oog gehouden dient te worden, dat niet ieder hoofdambtenaar zoo maar mag besluiten tot het doen van voorstellen, welke hij misschien zeer in het belang van zijne afdeling acht, doch die achterwege moeten blijven, omdat de kolonie die eenmaal niet betalen kan. Men ziet 't bij elken particulier: die in een of ander „levensbehoefte” uit gebrek aan middelen niet kan voorzien, speent zich daaraan en..... blijft toch nog leven, wellicht langer dan indien hij in al zijne behoeften kon voorzien! Zoo is 't bij een particulier, zoo moet het ook zijn bij alle gemeenschappen! Waarom dan alleen niet in Curaçao?

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS
 LEIDEN - HOLLAND

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Wafelfabriek - Dessertwerken
D. L. SCHEEPMAKER
 HAAG (Holland).

Iets voor Fijnproevers.

Vraagt bovenal

SCHEEPMAKER's Fijne
Wafels en Dessertwerken

SCHEEPMAKER HAAG

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt.

N.V. Drukkerij Ten Hagen
 Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 474 & 475

Instituut W. G. TAANMAN
 de Perponcherstraat 101-103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst. voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-f. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb. Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar. Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

Utrechtsche Bouwassociatie

Belast zich met alle voor-
komende Bouwwerken onder
Architectuur

Joh. Kamphuisstraat 48, Utrecht
 Bedrijfsleider: W. v. DOORN

Adverteeren doet verkoopen.

Wed. G. STREITWOLF
 Noerdeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

Verkrijgbaar bij de „Centraal Apotheek „DE KOEDOE”, Fred. Hendriklaan 166, 's-Gravenhage, Telefoon Sch. 1053

DIABETA RENNA

van Mevr. A. KRAJENBRINK, Soerabaja

DIABETA geneest suikerziekte in elk stadium
RENNA tegen niersteen en galsteen

Zijt Gij Abonn 

van het rijk Geillustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIE
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 474 Telefoon H. 475

C. HOYNG

SPIJSTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland”
te Gouda.

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.

Garantie voor gave overkomst.

Koninklijke West-Indische Maildienst

Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURA AO, Br. Guiana,
Trinidad, Venezuela, Columbia, Centraal Amerika, Ha ti.

Fa. G. J. HILBRINK

29 WESTEINDE
tegenover Engelse Legatie
voorb. 8 Daendelsstraat
's-GRAVENHAGE

Afdeeling Dameskleeding

bericht hiermede, dat zij hare gereedzijnde modellen
Wandel-Costuums, Mantels en Bontwerken tegen
zeer verlaagde prijzen zal uitverkoopen en hare
eerste klas Dameskleeding naar Maat gedurende
Maart zal leveren:

WANDEL-COSTUMES vanaf . . . f 95.-
MANTELS f 80.-

Gevraagd in alle plaatsen,

DAMES met eenige aanleg voor Teekenen of Schilderen,
om in ons eenvoudig Batikschilderen en Lintrikwerk-
les te geven en onze batikverven en toebehooren te
verkoop n.

Firma TENZER, telefoon 4229, Fabriek van Batik-
verven, opgericht 1887, Noordeinde 139b. Den Haag.

Nederlandsch.

Het verslag der examencommissie voor de onder-
wijzersexamens bevat o.a. de volgende opmerkin-
gen:

„De toegekende cijfers en het groot percentage
der afgewezenen wijzen er op, dat over het alge-
meen de kandidaten zich te lichtvaardig hebben
aangegeven. De Commissie heeft den indruk gekre-
gen, dat men „maar eens gaat probeeren”, wat
behaald wordt is winst. Dit is een verkeerd begin-
sel. Er moet meer ernst worden gemaakt van het
examen: wie zich niet „klaar” gevoelt, moet zich
niet aanmelden. Algemeen was de klacht, dat de
examinandi zich zeer slecht in het Nederlandsch
uitdrukten en een onduidelijke en onzuivere uit-
spraak hadden. De Commissie meent den candi-
daten te moeten aanraden ook buiten hun lesuren
de Nederlandsche taal te beoefenen.”

Verder wordt door de Sub-Commissies het vol-
gende aangevoerd over de 4e klasse-examens, voor
zoover betreft lezen en Nederlandsch:

„De uitspraak over het geheel genomen is slecht,
er wordt veel te weinig gearticuleerd en bijna
voortdurend wordt het accent op de laatste letter-
greep van den zin gelegd.

Verskil tusschen lange en korte klinkers wordt
bijna niet gehoord, evenmin een scherp onder-
scheid tusschen g en h.”

Kon. West-Ind. Maildienst.

Met ingang van 1 Maart zullen de passageta-
rievan van den kolendienst (Barbados, Trinidad, Cu-
ra ao, Venezuela, Columbia, Centraal Amerika)
(dat zal dus wel moeten zijn de „Colondienst”. Red.
K. W.) van den Kon. West-Indischen Maildienst
aanmerkelijk worden verlaagd.

(Alg. Handelsblad.)

Sisal.

In een brief van St. Eustatius in de *Amigoe di*
Curacao van 21 Januari l.l. lezen wij:

„De beheerder der Sisalonderneming, de heer
Campbell, heeft telegrafisch bevel gekregen namens
de aandeelhouders de onderneming stop te zetten.
Ruim honderdtwintig mannen worden daardoor
werkeloos. Die van St. Kitts zijn dezelfde week met
de *Virginia* naar hun eiland getransporteerd en
met de *Estelle* gaan ruim 20 Curacaonaars terug.

De Arubianen blijven nog een maand, daar zij
nogal geld in den grond hebben gestoken.

Met de volgende „Estelle” is het hun beurt.
Financieel is de mislukking der Cultuuronder-
neming een slag.

Thans worden de ontslagenen bezig gehouden
met het herstellen der wegen.”

De verbinding met de Bovenwindsche eilanden.

Indertijd hebben wij uit de *Amigoe* overgenomen
een bericht, dat volgens eene nieuwe regeling de
eerste-klasse-passagiers van Curacao naar de bo-
venwindsche eilanden zouden mogen reizen per
stoomgelegenheid over Trinidad, Barbados en St.
Kitts en vandaar per zeilboot. Wij hebben deze
mededeeling ook al weer hooren tegenspreken en
nu gezien, dat in het V. V. der Curacaosche be-
grooting voor 1922 daaromtrent eene vraag gedaan
is. De *Amigoe* van 21 Januari 1922 deelt mee, dat
er eene kortere en goedkoopere gelegenheid is:

„Van hier met Red „D” naar Portorico. Van
Portorico is er iederen Vrijdag gelegenheid om met
de stoomboot *Marina* naar St. Thomas te gaan, waar
de *Estelle* of de *Virginia* heen kan gaan, om de Gou-
vernementspassagiers op te pikken. De reiskosten
bedragen niet meer dan f 100. Hier komen bij
verblijfkosten op Portorico en St. Thomas. Maar,
als er Gouvernementspassagiers zijn, kan *Estelle* of
Virginia daar rekening mee houden.

Op die manier is men binnen een week van Cu-
ra ao op een der Bovenwindsche eilanden.”

C. R. K. V.

De „Curacaosche Roomsche Katholieke Volks-
bond” heeft zijn eerste jaarfeest gevierd. De Gou-
verneur is tot beschermheer benoemd en heeft dit
aanvaard.

F. C. DE BRUYN

eenigst adres voor de bekende

„Parakan Salak” Thee,
f 1.00 per pond.

NEEMT PROEF.

Dauckertstraat 43. Tel. M. 4088 en M. 4089

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON

GROENMARKT 27

TELEFOON No. 2512

□ □ DROGERIEN □ □ □ □ CHEMICALIEN □ □
□ □ DEPOT DER MEEST BEKENDEN BINNEN- □ □
□ □ EN BUITENLANDSCHE SP CIALIT TEN □ □

Huisvlijt.

Deze bloeiende vereeniging werkt met buiten-
gewoon succes. Spoedig hopen wij het nieuwe jaar-
verslag te publiceren; maar reeds nu kunnen wij
wijzen op het mooie feit, dat de vereeniging aan
hare medewerksters f 600 kan uitdeelen als aan-
deel in den winst. Dat is een duidelijk bewijs, dat
er flink verkocht werd en goede winsten werden
behaald. (A. d. C.)

Erico.

Wij zagen nog eene biografie, en wel van de
hand van J. M. Seyas Garcia „Rasgos biograficos
del Almirante Luis Brion, ilustre Procer de la In-
dependencia.”

Van Vreemde Koloni n en Verre Landen

Herdenking van Christiaan de Wet.

De afdeling Amsterdam van de Nederlandsche Z.-Afrika-
vereeniging heeft een bijeenkomst gewijd aan de nagedach-
tenis van generaal Chr. de Wet. Velen waren opgekomen
om aan de huldiging deel te nemen. In de door professor
H. Burger geleide vergadering trad dr. H. van Broekhuizen
als eerste spreker op. Hij herhaalde den grooten strijder voor
de vrijheid van zijn volk, den held in den volsten zin van
dit woord. Hij verklaarde en vereerde de houding van
de Wet tegenover de politiek van Botha, hij gaf een beeld van
het vele leed dat de Wet te dragen heeft gehad. Hij be-
sloot met: een volk, dat mannen heeft voortgebracht als
de Wet en Bayers, Fourie en de la Rey, en vrouwen als
mevrouw de Wet, kan niet ten onder gaan.

De Z. Afr. student te Amsterdam, Dh. Botha, schetste
daarna de Wet als de groote verpersoonlijking van de edel-
ste karaktertrek van 't Z. Afr. volk: edelmoedigheid, vast-
beradenheid en trouw.

Dr. van Everdingen voerde nu als Nederlander het woord.
Hij zeide o.a. zich te kunnen voorstellen, dat het de aan-
wezige Zuid-Afrikaanders genegen zou doen om te hooren,
hoe Holland nog altijd meeleeft en meelijdt met Zuid-
Afrika. Als men denkt, wat fiksche kerels Holland geleverd
heeft aan de gelederen der Boeren, naast wie zij om hun
vrijheid streeden, is dit wel in tegenspraak met wat hij
in Holland een vleugeliuwerd is geworden: Onze groot-
vijand is niet de Deutsche Michael of John Bull, maar Jan
Salle. Inderdaad moet er veel gebeuren, voor een Hollander
der tot geestdrift komt. Maar komt hij los, dan doet hij
het goed. V or den Boerenoorlog zijn wij alleen Zuid-
Afrikaanschgezind geweest naar buiten; met dien oorlog
Holland trouw Afrikaansch als nooit tevoren geworden.
Helaas is die geestdrift kort na den oorlog weer ingezon-
ken; over het algemeen weten de Hollanders veel te weinig
van Zuid-Afrika, al is dit dan ook een land, waar wij om
thuis weten als we er komen, zooals de Zuid-Afrikaander
zich thuis voelt bij ons. Daarna schetste hij de Wet, door
trekken van zijn karakter in voorbeelden te doen herleven.

Nadat alle aanwezigen zich, ter vereering van de na-
gedachtenis van den grooten Afrikaander, van hun ziele-
hadden verheven, zeide de heer van Everdingen tot de
Z.-Afr. studenten: Als ooit uw vaderland wederom in om-
standigheden komt, waarin 'uw hulp noodig heeft, vraag
u dan af wat en hoe Christiaan de Wet in die omstandig-
heden gedaan zou hebben. En als gij dan evenzoo doet,
zult gij goed gedaan hebben.

Emigratie naar Z. Afrika.

De directie van het Informatie-Bureau der Nederlan-
sche Vereeniging Landverhuizing deelt het volgende mede:

In Holland Zuid-Afrika, maandblad door de Neder-
landsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging van 15 dezer, is een
artikel opgenomen van den heer R. Dykema, onder
hoofd: De Landbouw-emigratie naar Transvaal.

Het doel is blijkbaar om kapitaalkrachtige Nederlandsche
landbouwers te bewegen gronden „te koop”, die de heer
G. R. Ockerse met anderen te hunner beschikking
stellen.

In Holland—Zuid-Afrika van 15 December 1921 heeft
Nederlandsch Zuid-Afrikaansche Vereeniging reeds terech-
tstige bedenkingen geopperd tegen een ingaan op
voorstellen van den heer Dykema.

In het te Pretoria in Transvaal verschijnende weekblad
De Spectator verklaart de redactie volkomen met de
waarschuwingen in te stemmen en te hopen, dat men in
Nederland er goede nota van zal nemen.

Aangezien de heer Dykema in zijn artikel tracht de be-
zwaren goed te praten, acht de Directeur van het Instruc-
tie-Bureau der Nederlandsche Vereeniging Landverhuizing
het noodig de Nederlandsche landbouwers nadrukkelijk te
warschuwen, om niet op dergelijke aanbiedingen in te gaan,
alvorens inlichtingen te hebben ingewonnen bij genoemde

Dans-Instituut NICK H. WISSE

Gediplomeerd Dansleeraar

PASSAGE 19 DEN HAAG

Club- en Privaatlessen

in de Moderne Dansen

Privaatlessen aan Heeren met medewerking van
Dame (assistente).

Inlichtingen dagelijks van 2-4 en 7-10 uur

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZOON

Telefoon M. 1880 en M. 3331

Waldeck Pyrmontkade 88 - Den Haag

Stookt onze
1^e soort
Turfbriketten

bureau, willen zij niet de kans loopen op ernstige teleurstellingen en belangrijke geldelijke schade.

Dit moest komen.

Uit Kaapstad wordt aan de Daily Mail gemeld, dat overal in Zuid-Afrika een krachtige beweging voor de gelijkstelling van het zwarte ras met het blanke ras aan het opkomen is.

Vooral op de verkrijging van het kiesrecht in alle provincies van Zuid-Afrika wordt, van kleurlingenzijde, aangedrongen.

't Nabije Oosten.

De behandeling van het vraagstuk van 't Nabije Oosten is verdraagd door de stoeve samenwerking tusschen Lloyd George en Poincaré en door de ministerieele crisis in Italië. Nu de Britsche en de Fransche premiers elkander weer de hand hebben gedrukt en 't nieuwe Italiaansche ministerie zich ten opzichte van dit deel der politiek zal kunnen oriënteren, mag men verwachten de herziening van 't Sevresverdrag, ook in verband met het sedert tusschen Frankrijk en de Kemalistische regeering opgemaakte z.g.n. Angora-tractaat, spoedig weer naar voren te zien brengen. Dit gezeten heeft men intusschen niet ten volle. Deskundigen hebben te Parijs geconfereneerd. Kemalpacha heeft doen weten, dat hij volstrekt niet voornemens is, datgeen wat men beslissen zal voor zoeten kook te aanvaarden.

In Klein-Azië zijn de krijgsvrachten weer ingezet. Een Fransch schip, de Espoir, met spoorweglading varende onder Fransche vlag, is door een Grieksch oorlogsschip aangehouden, meegenomen, weer vrij gelaten, doch eerst van de lading, die als oorlogscontrabande beschouwd wordt, door de Grieken gelost was. De scherpe stemming tusschen Parijs en Athene is hierdoor nog aangespitst.

Zou Groot-Brittannië, de eigen moeilijkheden in de Azië-Afrika grensgebieden indachtig, zeker meer geneigd zijn tot een milde beoordeeling van 't door Franklin Bouillon bereedde Angora-tractaat, de wijze waarop thans reeds weer de belangen en de veiligheid der christenen door de Turken bedreigd worden, zal 'den Britten toch tot eisch stellen, ten dezen opzichte andere waarborgen te vergen, dan door de Kemalisten gegeven zijn en die Franklin Bouillon als voldoende beschouwd heeft. Men zal zich herinneren, dat wij in deze rubriek dit dadelijk als een zwak punt in 't Angora-tractaat hebben aangewezen; ongeacht in de bedoeling van hen, die 't tractaat opmaakten, ook de ernstige wil aanwezig is geweest om een einde te maken aan de tweedracht, staat bij ons vast in dit opzicht te doen hebben met een ingekankerde godsdiensthaat, waardoor vruchtige bescherming van de minderheid nog voor geruime tijd onvermijdelijk is, wil men misstanden verhelpen.

Vóórdat de besprekingen tusschen de groote heeren begonnen zijn, bereiken ons dan ook reeds weer droevige berichten. Over het lijden der uitgewezen en verbannen christenbevolking uit den Pontus lezen wij b.v.:

„Te Césaréa waren honderden te zamen gebracht uit Trapezous (Trebizonde) en Sampsox. Aangezien die honderden aangroeiden tot duizenden, werden er 2500 doorgezonden naar Melatia. En toen ook daar de ophooping te talrijk werd, zijn wederom 2000 doorgezonden naar Charpout. Op deze tochten, die te voet geschieden, bezvielen honderden van kommer en gebrek.

Te Charpout is een afdeling van het Amerikaansche Hoode Kruis gevestigd, die wei enige hulp verleent aan de bannelingen, doch deze zijn in te grooten getale dan dat de hulpverlening afdoende kan zijn. De muselmansche bevolking der Turksche dorpen, hoewel niet vijandig gezind tegen deze bannelingen, toont echter de grootste onverschilligheid en gunt geen hetsbrood aan deze christenbannelingen, slechts hier en daar wordt een enkele dezer ongelukkigen door een Turksche familie in loondienst genomen.

Duizenden zijn met geweld van hunne haardsteden weggevoerd, slechts honderden zullen deze verbanning overleven.

Het te Angora verschijnend dagblad Anatollon maakt een besluit openbaar van den Kemalistischen Commissaris van de eredienst, waarin den in Anatolië wonenden Grieksch-Orthodoxen wordt verboden, betrekkingen te onderhouden met het Patriarchaat te Constantinopel. Iedere overtreding van dit verbod zal als hoogverraad worden beschouwd en met den dood gestraft worden.

Dit is de Turksche opvatting van de bescherming der christelijke minderheden, zooals deze door 't contract van Franklin Bouillon heeten gewaarborgd te zijn.

Hier is tegenover te stellen, dat door een Grieksch bevel van de verdraagzaamheid blijkbaar evenmin bevoordeld worden. Men kan dus wel zeggen, dat 't zonder daadwerkelijk toezicht van buiten niet gaan zal. Immenging van buiten wordt echter van Kemalistische zijde niet gewenscht en niet geduld. Dit is duidelijk uitgedrukt in 't mandaat mede gegeven aan de vertegenwoordiging, die te Parijs, Londen, Rome, e.q. ook op 't congres te Genua, als woord-

voerder voor Angora heeft op te treden. Dit mandaat bevat, naast 't herstellen van Constantinopel in de positie van vóór den oorlog, de erkenning door de entente van de door Angora gesloten verdragen, de teruggave van Smyrna en de door de Grieken bezette gebieden, alsmede van Oost-Thracië; autonomie voor West-Thracië; de regeling der positie van de zeeëngten door Turkije en Rusland; schadevergoeding van Griekenland aan Turkije; naast deze eischen, welke Turkije van de positie van overwonnenen in die van overwinnaar verplaatsen, is in 't mandaat ook uitdrukkelijk gemeld: „geen interventie in Armenië”. Hierin is de verhouding wel niet aangegeven van christen tot mohamedaan voor 't geheele Turksche gebied, maar er is toch wel uit te lezen, dat Angora zich bij voorbaat de vrije hand wil verzekeren voor de afrekening met de Armeniërs en in deze bedoeling ligt een aanwijzing voor de gezindheid ten opzichte van de elders in 't Turksche gebied wonende christenen.

't Zal dus wel zaak zijn, zooals wij zeiden, goed omschreven waarborgen te vragen; maar in welken vorm deze te krijgen, zoodat zij ook werkelijke bescherming kunnen beteekenen, dat is juist de moeilijke, zeer moeilijke kwestie.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging: COMMISSIE VOOR WEST-INDIË.

VERGADERING op Donderdag 9 Maart e.k. ten 2.30 uur in de Grootte Commissiekamer van het Ministerie van Koloniën (oude gebouw).

Bespreking van het Concept-Statuten der Vereeniging „Steunfonds voor Studeerenden uit West Indië en van verdere actie in het belang dier Vereeniging.

De Secretaris,
VAN DER BRUGH.

Op de leeszaal is aanwezig het 17e jaarverslag over het jaar 1920 van de ver.: Bureau voor Handelsinlichtingen, Directeur D. Kamerlingh Onnes, Amsterdam.

Van de Afdeling 's-Gravenhago:

ALGEMEENE VERGADERING op Woensdag 8 Maart, des avonds ten half 9 uur, in het gebouw der Vereeniging, Laan van Meerdervoort 187.

Agenda.

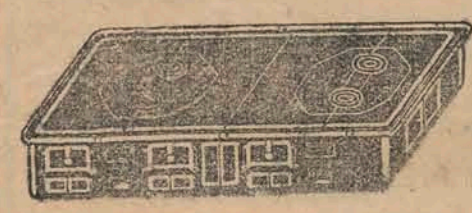
1. Notulen vorige vergadering.
2. Verslag over het jaar 1921.
3. Rekening en verantwoording over 1921.
4. Begrooting 1922.
5. Bestuursverkiezing voor de af te treden leden: Dr. H. D. Benjamins, Mevrouw D. Raedt van Oldenbarnevelt-van Maarsseveen, die zich herkiesbaar stellen.
6. Verkiezing van afgevaardigden voor de aanst. Algemeene Vergadering der Vereeniging (Hoofdbestuur).
7. Vaststelling van de leden der nieuwe verificatie-commissie.
8. Definitieve benoeming van den wd. Secretaris der Vereeniging „Oost en West”, afd. 's-Gravenhage.
9. Opgave der punten, welke de afdeling op de aanst. Algem. Vergadering der Vereeniging wenscht behandeld te zien.
10. Rondvraag en sluiting.

Namens het Bestuur,
de wd. Secretaris,
J. C. RANDON.

Van de Afdeling Apeldoorn:

(Voor de andere afdelingen ter kennisneming).

Donderdag 23 Februari hield de afdeling Apeldoorn haar algemeene vergadering. Op zich zelf niets bijzonders. Ook niet de agenda, welke de gewone punten van zoo'n vergadering bevatten. Wat dat betreft zou er gevoegelijk over gezweven kunnen worden. En toch, er was iets in de vergadering, dat niet stond op de agenda, dat niet was (helaas!) in de leden, maar dat was in het Bestuur, dat de zaken afdeed en ondanks de afwezigheid van de „af-

Fabrik van 144
FORNUIZEN
met toebehooren
voor Hotels,
Restaurants,
Gesichten, enz.
SCHEVENINGEN
Telef. Interc. 624

Fa P. J. MEUS & ZOON Wassenaarsche-
straat 1, 3, 6, Hoflooveranciers

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

**CADEAU
VOOR DAMES**

IS

**François Blom's
Moderne Kookkunst**

VERZAMELING

VAN

uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

**100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels**

EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1935.

Ingenaaid f 4.25 In linnen stempelband f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel.

Het soliedste en goedkoopste adres
voor
Gepantserde Hut- en Mailkoffers
is bij
J. JACOBS, Weimarstr. 213, DEN HAAG
Reisartikelen en Lederwaren

**VLEUGELS, PIANO'S
KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —**

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,
Prinsesstraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

**Tagore's
Opvoedingsidealen**

door NOTO SOEROTO

Met 5 illustraties Prijs . . . f 2.20
Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster

. . . Een boekje, als een vreemde bloem, waaraan wondere geuren ontzweven, deze idealen van Tagore over opvoeding, in het stille woudheilgdom van Shanti Niketan opglanzend, dat stille oord, waar de vrede zelve schijnt te wonen. Er ruischt iets in deze idealen, als de melodie van een lied, in vreemde taal gezongen, dat heel uit de verte tot ons komt, ons dwingt tot stilstaan, tot luisteren; dat ons ontroert met een zonderlinge ontroering, half genot, half smart . . . (ELISE SOER in „De Tijdspiegel”).

Uitgave van „Hadi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Nobelstraat 20 Den Haag Tel. H. 474

OLYMPIA THEATER

Prins Hendrikplein 3 - Tel. M. 814

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma.

Doorlopende Voorstelling, aanvang 8 uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

ONDERLINGE LEVENSVERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de O. L. v. E. H.

deeling" nog den moed had met opgewektheid plannen te vormen, met het vaste voornemen die uit te voeren.

Bij punt 6 der agenda „Werkprogram 1922”, werd in de eerste plaats besloten in groot getal circulaire te verspreiden, ten einde het ledental te verhoogen. De aanhef van die uitnodiging luidde aldus:

„De toenemende belangstelling voor onze Overzeesche gewesten, blijkende uit het drukke bezoek van lezingen en leergangen; de nieuwe geest van vrijheid en samenwerking der volken, de handreiking van Oostersche- en Westersche cultuur om eendrachtig te streven naar associatie dezer twee, tot ontwikkeling en volmaking van beide; het belang, dat Nederland heeft bij Indië, zoo Oost- als West- en omgekeerd Indië bij Nederland; dit alles noopt ons U in ernstige overweging te geven U aan te sluiten bij de vereeniging „Oost en West.” Ook deze vereeniging ondergaat den invloed van den nieuwen tijd en juist daarom is het zeer wenschelijk, dat zooveel mogelijk alle weldenkende Nederlanders zich aansluiten om die gedachte van associatie van Blank en Bruin werkelijkheid te doen worden.”

Tot zoover de circulaire. De opmerkelijke lezer in A., die ook den vervolgcursus over Nederlandsch O.-I. volgt, zal opmerken, dat de oproep om lid te worden, geïnspireerd is door de rede van professor Mr. J. H. Carpentier Alting, voor dien cursus alhier gehouden onder den titel: De taak van Nederland, als moderne koloniale mogendheid.

Een onderwerp voor de algemeene vergadering van „Oost en West” werd niet opgegeven. 't Zou hetzelfde zijn, als wat Amsterdam van plan is. En besloten werd, dat plan te steunen. Moge het slagen! Voor we het geformuleerd voor ons zien en hebben besproken, willen wij dit zeggen:

Hoe is het „in” andere afdeelingen gesteld? „Oost en West” moet versterkt worden, er moet propaganda gemaakt worden onder de leden zelf en onder de buitenstaanders. Echter men verwarre niet doel en middel. Het werven van leden toch kan niet anders zijn dan een middel ter bereiking van 'n groot schied doel. Samenwerking van Oostersche en Westersche cultuur; streven naar het begripen van elkaar, leidend tot wederzijdsch waardeeren, om daardoor te komen tot de eenige goede, blijvende verbinding.

Wij hopen, dat op de aanstaande algemeene vergadering zal blijken, dat in de andere afdeelingen over het doel van „Oost en West” en de middelen om de bereiking van dat doel te bevorderen, grondig van gedachten zal gewisseld zijn.

De kern der vereeniging zal dan het geheele lichaam kunnen doordringen van denzelfden geest en als de groote menigte merkt, dat met vastberadenheid wordt gewerkt aan de verwezenlijking van een goed en groot schied idee, zal zelfs de lauwe Nederlander belangstelling toonen.

Wij verwachten van de hoofdleiding iets flinks. Dit is geen vergaderingsverslag. Maar 't geeft de stemming weer van het afdeelingbestuur. In ons orgaan lezen we zoo weinig van de andere afdeelingen. 't Lijkt allemaal zoo machinaal te gaan. Zou het niet aan te bevelen zijn, als de andere afdeelingen ook eens af en toe mededeelden, wat ze doen en wat ze bereiken?

Aan het propaganda-plan van Amsterdam zit veel vast. Laten we ons ter dege op de komende besprekingen voorbereiden.

Voor het Bestuur der afd. Apeldoorn,
De Secretaris,
J. C. BAARS.

Van het Informatie-Bureau
(Heulstraat 17, Den Haag).

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

M. L. Pohl, Rusterstrasse 22, Frankfort a/M., als Röntgen-technicus;
Mej. M. S. Hoek, Rozengracht 9, Harlingen, als onderwijzeres;
Mej. M. Veldhuis, Wilhelmijnagasthuis, Amsterdam, als verpleegster.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctorandi in het Nederlandsch recht of in de Nederlandsche rechtswetenschap).

Leeraren in de plant- en dierkunde.
Leeraren in de Nederlandsche taal.
Leeraren in het Duitsch.
Leeraren in het Fransch.
Leeraren in de wis- en natuurkunde.
Leeraren in het teekenen (akte Me en g).
Leeraren in de Staatswetenschappen.

Leeraren in de scheikunde, allen volledig bevoegd.

Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Werktuigkundige ingenieurs bij het middelb. techn. onderwijs.

Gepensioneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Leeraren met K bevoegdheid.

Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.

Onderwijzer met de hoofdkate en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.

Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.
Gouvernementsarts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst of bij den dienst der pestbestrijding (voor vasten of tijdelijken dienst).

Twee directrices bij de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster/1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.
Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger 1ste klasse voor de militaire hospitalen.
Verpleegster 1ste klasse voor de operatiezaal.

Landbouwleeraar (landbouwkundig ingenieur).
Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Opzichter voor de Landsgebouwen.
Bij den dienst der Staatsspoorwegen:

Ingenieur met praktijk op het gebied van signaalwezen.
Opzichter werkplaats voor afd. locomotiefstelplaats en afd. rij- en voertuigbouw.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):
Technicus voor electro-zwakstroom.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:
Adsp.-electro-technisch ambtenaar,
Gouvernements-accountant in vasten of tijdelijken dienst.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te kunnen komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de Afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

Mutaties van 22 Febr. tot 1 Maart 1922

Nieuwe Leden.

S. N. Stikkel, Gezaghebber Gouv. Marine, Heilo, West-Indië, f 5.

J. C. M. van Leeuwen, 1ste Luit. Inf. N.-I. L., Rijswijk, Ottoburgstraat 8, f 5.

Prof. Dr. G. J. W. Koolmans Beijnen, Hoogleraar in de Tropenhygiëne, Den Haag, Sweelinckstraat 70, f 5.

P. W. Hammans, Apeldoorn, Mariastraat 73, f 5.

H. C. Voorhoeve, Surnumerair I. U. en A., O.-I., Zwolle, Blijmarkt 15, f 5.

M. Garschagen, Amsterdam, Keizersgracht 564, f 5.

Nieuwe Begunstigers.

F. W. R. Immink, Assurateur, Apeldoorn, Hortenselaan 38, f 1.

Afschrijven.

F. J. G. van Emden, Referendaris Dep. van Fin., Den Haag, Galvanistraat 12.

Mevr. S. A. Fokker geb. der Kinderen, Den Haag, Nassauwillemsstraat 11 (overleden).

Mevr. Kampf, Breda, Baronielaan 43.

Jonkvrouw M. Reigersman, Breda, Catharinastraat 93.

Adresveranderingen.

Dr. J. H. Boeke, Adviseur Volkscredietwezen, van: Haarlem, Jordanstraat 46, naar: Den Haag, Balistraat 104, f 5.

G. J. Oudraad, Opzichter 1ste kl. B. O. W., van: Weltevreden, Dep. van B. O. W., naar: Djombang.

J. M. Nolen, Luit.-Kolonel, van: Den Haag, Laan van Meerdervoort 414, naar: Bandoeng, D. v. O.

J. F. H. Gijssberts, Onderw. 1ste kl., van: Den Haag, Rijswijkweg 393, naar: Weltevreden, Dep. v. O. en E.

H. van der Mooren, Kapitein Inf., van: Den Haag, Groothertoginnelaan 207, naar: Bandoeng, D. v. O.

H. M. W. Verboom, Onderwijzer, van: Dordrecht, Gelderloozepepad 112, naar: Weltevreden, Dep. van O. en E.

G. H. Loth, Den Haag, van: Laan v. Nieuw O.-Indië 21, naar: van der Parrastraat 99.

L. K. C. Röpke, Nijmegen, van: Joh. Vijghstraat 67, naar: Joh. Vijghstraat 69.

H. G. Bekink, Controleur B.B., van: Den Haag, Helestraat 9, naar: Weltevreden, Dep. B.B.

Mej. L. C. Hoff, Boekhoudster Opiumregie, van: Den Haag, Banstraat 4, naar: Weltevreden, Hoofdbureau Opiumregie.

Mej. M. J. Rottier, Onderwijzeres, van: Scheveningen, Gevers Deynootweg 2, naar: Den Haag, Regenfesselaan 18.

J. A. Spoor, Majoor-Intendant N.-I. L., Den Haag, van: Perponcherstraat 112 naar: 2de Schuytsstraat 101.

C. J. Pluijgers, Rotterdam, van: Witte de Withstraat 14, naar: Diergaardelaan 48.

Prof. Dr. C. Eijkman, Utrecht, Catharijnesingel, van: Utrecht, naar: 72.

Mr. H. J. Matthes, Oud-Raadsheer Hoog Gerechtshof, van: Scheveningen, Hasseltschestraat 1, naar: Den Haag, Kranenburgweg 11.

Mr. W. van Loon, Voorzitter Landraad, van: Rembrandt, naar: Blora.

E. Tacoma, Controleur B.B., van: Weltevreden, naar: Batjan.

P. H. Bilgen, Den Haag, van: Pijnboomstraat 5, naar: Eijkstraat 4.

K. W. F. van Longen, Kap. Inf. N.-I. L., van: Den Haag, Denneweg 77, naar: Bennekom, Pension Hofrust (Afdeling Afdel.), f 5.

G. P. Walraven, Kapitein Inf., van: Breda, Baronielaan 142a, naar: Bandoeng, D. v. O.

P. B. van Staden ten Brink, Kapitein Inf., van: Amsterdam, Prinsengracht 945 II, naar: Bandoeng, D. v. O.

W. J. A. de Witt Huberts, van: Wiesbaden naar: Arnhem, Stationsplein 1, f 2.50.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Genua, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155

Filiaal: 'S-GRAVENHAGE
Noordwal 4, Tel. 2461

Filiaal: ARNHEM
Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.

HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeeren, koffiedrinken en dineeren; logeeren f 1.50, noenmaal f 0.75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRD. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.
- e. „Ontwaakt”. Ter nagedachtenis aan CORN. W. BLIJD, door Th. A. C. COMVALIUS te Paramaribo. Prijs: f 1.50.

N.B. Beleeft verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sofo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

- Muziek- en Zanglessen.
- Teeken- en Schilderlessen.
- Lessen in Moderne Talen.
- Fransche, Duitsche, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.
- Opleiding admittie examen H.B.S. en Gymnasium.
- Schrijft-, Type- en Vertaalwerk.
- Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
- Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
- Kinderjuffrouw in Indië.
- Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
- Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag. Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

Uitsluitend eerste klasse
MUZIEKINSTRUMENTEN
SNAREN, enz.
Inruilen en Repareeren
LANSBERG'S Muziekhandel
Schoolstraat 23 - DEN HAAG - Tel. H. 7324

N.V. Autogarage „CITO”
SCHENKWEG 7 - TEL. B. 804
'S-GRAVENHAGE
Luxe Verhuur-Auto's

Vraagt Prijscouranten

WIJNHANDEL
JOS. BROUWERS

Speciaal adres voor
Bourgogne Mousseux

Zeer geschikte Wijnen voor onze Koloniën

H.H. Leden 10 pCt. reductie.

Kantoor: Noordeinde 202
DEN HAAG TEL. H. 4013

Fabriek van INDISCHE UITRUSTINGEN
Eigen Koffierfabriek
G. KERNER & Co.
BATAVIA DEN HAAG SOERABAIJA
Stationsweg 78 - Tel. H. 1038

Alle goederen worden onder garantie geleverd. Eventuele vergissingen worden aan onze filialen in Indië kosteloos hersteld.

N.V. Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK
en
DE OUDE VETTE HEN

Telefoon MARNIX 3820 Telegr.-Adres THEARIO

Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK

met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

Eigen winkels in alle deelen der stad.

Onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

N. LOEB - DEN HAAG
NOORDEINDE 109-111

KLEEDING EN MEUBILEERING
OP TERMIJNBETALING

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123; Tel. M. 1403

Wendt U voor
Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport
tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Dr. Kuyperstraat 2 Tel. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”

Directie: Prins Hendrikkade, 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 246

Verkrijgbaar bij den Boekhandel:

DE INDISCHE RIJSTTAFEL.

Recepten van een Indisch Kokki.
BEWERKT VOOR HOLLAND
DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”,

4de DRUK.

Prijs: ingenaaid. f 1.00

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Entre-Saison-

en

Vroeg-voorjaar-Artikelen.

Lingeries

Confectie

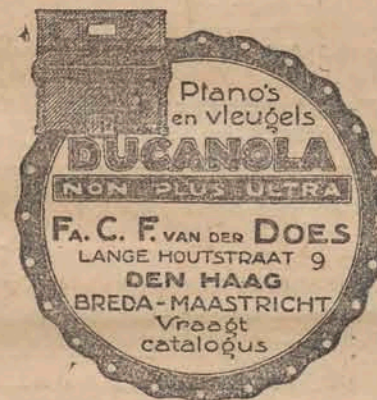
WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”

Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

FA. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BRED-MAASTRICHT
Vraagt
catalogus

Naamlooze Vennootschap Luxe-Auto Verhuuronderneming

voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1°.

(over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
... .. en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg.

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.